

GROENSTRUCTUURVISIE

Gemeente Assen

A photograph of a forest with tall trees and sunlight filtering through the canopy. A solid green horizontal band is overlaid across the middle of the image, containing white text.

GROENSTRUCTUURVISIE

Gemeente Assen 06 juli 2006
Vastgesteld door de gemeenteraad 29 juni 2006

I N H O U D S O P G A V E

1.0	<i>Inleiding / Leeswijzer</i>	
1.1	Visie op het groen	09
1.2	Groenstructuurvisie	09
1.3	Groen in Assen: van oudsher vanzelfsprekend	10
1.4	Groen onder druk	10
1.5	Ambities	10
1.6	Toetsingskader én ontwikkelingsplan	10
1.7	Opzet	11
1.8	Accenten	12
1.9	Resultaat	12
2.0	<i>Uitgangspunten</i>	
2.1	Groen in de stad	15
2.2	Beeld van het groen	16
2.3	Functies van het groen	18
2.4	Aanleg van het groen	23
2.5	Beheer van het groen	23
3.0	<i>Het Groene Frame</i>	
3.1	Betekenis van het frame	25
3.2	Leidende elementen	25
3.3	Het Groene Frame	
3.3.1	<i>Water en Groen</i>	33
3.3.2	<i>Groene gebieden</i>	34
3.3.3	<i>Realisatie nieuwe natuur en groengebieden</i>	35
3.3.4	<i>Groene Randen</i>	37
3.3.5	<i>Grote lijnen (hoofdframe)</i>	41
3.3.6	<i>Detailstructuren (subframe)</i>	43
3.3.7	<i>Bomen</i>	45
3.3.8	<i>Entrees en rotondes</i>	47
3.3.9	<i>Het Groene Frame</i>	49

4.0	<i>Strategie</i>	
4.1	Waarom een plan van aanpak?	51
4.2	Communicatie en educatie	51
4.3	Programma's en projecten	52
4.3.1	<i>Gebiedsoverstijgende programma's en projecten</i>	52
4.3.2	<i>Gebiedsgerichte programma's en projecten</i>	54
4.4	Aanpak op planniveau	55
5.0	<i>Samenvatting</i>	57

Bijlagen

I	<i>De wijken en dorpen, uitwerking per wijk van karakter van het groen.</i>
II	<i>Instrumentarium voor bescherming waardevol groen en bomen</i>
III	<i>Richtlijnen voor aanleg</i>
IV	<i>Verklaring van Assen</i>
V	<i>Begrippenlijst</i>

L E E S W I J Z E R

Leeswijzer

De Groenstructuurvisie is de nota waarin de gemeente Assen het beleid vastlegt dat zij de komende 20 jaren wil voeren voor het groen in de gemeente. De nota vormt vanuit dat oogpunt dan ook een geheel. De nota is geschreven voor huidige en toekomstige bestuurders, voor alle Assenaren en voor hen die betrokken zijn bij het ontwerp, de inrichting en het beheer van het groen.

- o Wie geïnteresseerd is in de aanleiding, het doel en de uitwerking van het beleid vindt de hoofdlijnen hiervan in de Inleiding en de Samenvatting. (hoofdstuk 1.0 en 5.0)
- o Wie wil weten welke uitgangspunten Assen hanteert voor de benadering van het groen vindt deze terug in het hoofdstuk Uitgangspunten. (hoofdstuk 2.0)
- o Voor wie wil weten wat het ideaalbeeld is dat Assen hanteert als toetssteen voor ontwerp, inrichting en beheer is het hoofdstuk over het Groene frame bestemd. (hoofdstuk 3.0)
- o Diegenen die op zoek zijn naar de acties die de gemeente zich in de periode 2006 –2010 voorneemt, treft deze aan in het Plan van aanpak. (hoofdstuk 4.0)
- o Wie geïnteresseerd is in onderliggende details kan deze vinden in de bijlagen

De kaarten maken duidelijk hoe de uitspraken van de nota doorwerken in de ruimte van Assen.

I N L E I D I N G

1.1 Visie op het groen

Groen geeft een bijzondere kleur aan het leven in en om de stad. Groen slaat op het gras, een enkele boom, een bloemperk, een laan, een speelveld, een bos. Groen vertelt ons in welk seizoen wij leven, laat zien waar wij zijn in de stad, geeft ons beschutting, biedt plaats aan vogels en ander leven, verbindt de stad met zijn omgeving. Groen verschilt van de andere kleuren van de stad: rood van de bebouwing, blauw van het water, grijs van de infrastructuur. Groen verbindt deze kleuren. Groen vang je niet zomaar in een alinea. Kortom, groen bepaalt op een veelomvattende manier het karakter van een stad. Groen is ook in een ander opzicht bijzonder: het is een levend organisme dat groeit. Het tempo van die groei is veel lager dan het dynamische tempo van de huidige tijd. Dat maakt groen kwetsbaar. Tegelijkertijd kan diezelfde groei uitbundig zijn. Dat maakt beheer noodzakelijk.

Vanwege al deze dingen (en meer) vraagt groen een eigen plaats in het beleid van een gemeente. Daarover gaat deze Groenstructuurvisie.

1.2 Groenstructuurvisie

Iedereen heeft wel een visie op het groen om in en om de stad: deze groenstructuurvisie is de visie van het gemeentebestuur van Assen. Het gemeentebestuur van Assen heeft de visie opgesteld om aan te geven wat er met het groen in en om de stad op langere termijn moet gebeuren. De Groenstructuurvisie gaat vooral over het groen dat van de gemeente zelf is, het openbare groen. Met deze visie wil het bestuur de bewoners schetsen hoe de gemeente tegen het nu aanwezige groen in de stad aankijkt, waar er mogelijk tekorten zijn, welke verbindingen binnen en buiten de stad belangrijk zijn, hoe de gemeente wil omgaan bij nieuwbouw of herstructurering van onderdelen van de stad, hoe de gemeente het groen in stand wil houden. Kortom: wat kunnen de bewoners de komende jaren van hun gemeente verwachten?

In het programma Assen koerst (2003) heeft de gemeente uitgesproken dat Assen een groene stad is. De Verklaring van Assen benoemt specifieke aandachtspunten (Bijlage 2). Feitelijk is het groen een van de kroonjuwelen van Assen. Dat is nog eens benadrukt in de Novelle (2005) waarin het gemeentebestuur van Assen het beeld van de kwaliteit van de openbare ruimte schetst. Toch ontbrak tot nog toe een samenhangende visie op het groen in en om Assen. Bij het vaststellen van De Novelle heeft het gemeentebestuur aangegeven dat het die leemte zou opvullen.

Deze Groenstructuurvisie zorgt voor verbinding tussen de bovenstaande beleidskaders en de uitvoering in de dagelijkse praktijk. De visie gaat over de hoofdlijnen van het beleid in de komende 20 jaren, niet over de praktijk zelf. Wel biedt de visie voldoende handvat om de praktijk te kunnen sturen. Waar op dit moment instrumenten of gegevens ontbreken geeft de visie aan welke dat zijn en hoe de gemeente van plan is in deze leemten te voorzien.

De gemeente heeft de Groenstructuurvisie opgesteld voor haar bewoners en hun organisaties, voor de bedrijven in de gemeente, voor organisaties die het belang van het groen behartigen en voor vakmensen die groen ontwerpen, inrichten en beheren.

1.3 Groen in Assen: van oudsher vanzelfsprekend

Assen is een monumentale stad. Zij kent meer dan 250 gemeentelijke en rijksmonumenten: het beschermde (binnen)stadsgezicht, de kazerne en de 19e eeuwse 'paleizen' van de toenmalige elite. Niet alleen met bebouwing onderscheidt Assen zich: het groen zelf is monumentaal. Voortbouwend op de zorg voor het Asserbos, een bos met middeleeuwse wortels, heeft Assen altijd ingezet op groot, robuust groen in of direct bij de stad. Zo kent Assen inmiddels parels als het Amelterbos, het Pelinckbos, het landgoed De Lariks, het landgoed Overcingel en de Gouverneurstuin. Ook heeft Assen bij aanleg van woonwijken ervoor gezorgd dat bestaande groenelementen intact zijn gebleven. En dan natuurlijk niet te vergeten de vele 'groene kanjers', de monumentale en waardevolle bomen, die Assen sierden.

Deze hoofdstructuur is in de loop der tijd aangevuld en verfijnd met representatief groen, wijk- en buurtgroen en nieuw natuurlijk groen. Dit heeft geleid tot een stevig netwerk van groen met een hoge gebruiks- en belevingswaarde. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt al jaren dat groen een grote bijdrage levert aan het welzijn en welbevinden van mensen in een verstedelijkte omgeving.

Assen heeft als stad in het groen de afgelopen jaren veel gedaan om haar groene karakter te versterken. De historische kwaliteiten van de stad hebben steeds meer erkenning gevonden. Op tal van plaatsen zijn nieuwe groene kwaliteiten toegevoegd. Samen zorgen deze kwaliteiten dat Assen zich als groene stad kan presenteren.

1.4 Groen onder druk

Het belang van groen voor Assen en de Assenaren staat dan ook niet ter discussie. De Assenaren zelf vinden het groen heel belangrijk - zo niet het belangrijkste - voor de beleving en de leefbaarheid van de stad. Hierover zijn bewoners, bedrijven, bezoekers en bestuurders het eens. Het groen maakt Assen aantrekkelijk om te wonen, te werken, te winkelen en te recreëren.

Als gevolg van verstedelijking is de druk op het groen in geheel Nederland de afgelopen decennia steeds groter geworden. Op veel plaatsen zorgen de grote economische belangen, die bij de ontwikkeling van woningen, kantoren, bedrijven of infrastructuur een rol spelen, ervoor dat het groen in het gedrang komt. Assen erkent het bestaan van die ontwikkelingen, maar is van plan haar kroonjuwelen te beschermen. Assen wil een stad in het groen blijven.

Dit maakt het noodzakelijk dat Assen een sterke en robuuste visie ontwikkelt. Zo'n visie kan niet zonder een breed politiek draagvlak. Bovendien vraagt zo'n visie behalve een vooruitziende blik ook een lange adem. Groen bepaalt immers zijn eigen tempo....

1.5 Ambities

Om het groene karakter van de stad te versterken heeft Assen drie groene ambities:

- o *Assen beschermt de bestaande groenstructuren tegen claims op de openbare ruimte. Het gaat zowel om claims op de oppervlakte van het groen als om claims op de kwaliteit van het groen;*
- o *Assen bouwt waar nodig onvolledige groenstructuren uit en rondt deze af;*
- o *Assen betreft de 'groene belangen' vroegtijdig in de ruimtelijke planvorming en zorgt voor een evenwichtige afweging.*

De Groenstructuurvisie beschrijft de beleidskaders die de gemeente daarvoor hanteert. Waar nodig worden deze aangevuld met juridische kaders. Het merendeel daarvan bestaat overigens al.

Assen wil het niet bij uitspraken en mooie woorden alleen laten. Assen wil vooral werken aan en mét het groene karakter van de gemeente. De visie besluit daarom met een overzicht van acties die het gemeentebestuur de komende jaren noodzakelijk acht om de groene ambities te verwezenlijken. Ook beschrijft de Groenstructuurvisie hoe de gemeente omgaat met de inbreng van het groen in nieuwe plannen of bij herstructurering van onderdelen van de stad. Dat zorgt voor borging van groene belangen in die nieuwe plannen.

1.6 Toetsingskader én ontwikkelingsplan

De Groenstructuurvisie is niet de enige nota die iets zegt over het ruimte van Assen. Er bestaan al langer structuurvisies voor bijvoorbeeld wonen, verkeer en water e.d. of voor delen van de stad. Voorts beschrijft De Novelle overkoepelend welke kwaliteiten de openbare ruimte moet hebben. Het spreekt vanzelf dat het beleid uit deze en andere bestaande nota's integraal is verwerkt in de Groenstructuurvisie. De Groenstructuurvisie doet in die zin niets opnieuw over.

Alle nota's tezamen vormen het kader voor ontwikkelingen in het ontwerp, de inrichting en het beheer van de ruimte van Assen. De Groenstructuurvisie heeft als onderdeel van dit kader een gelijkwaardige plaats naast de andere nota's. De Raamnota Openbare Ruimte beschrijft hoe deze nota's in de dagelijkse praktijk in elkaar grijpen. Voor visies en plannen voor de ruimtelijke ontwikkeling van (delen van) Assen die na het vaststellen van de Groenstructuurvisie uitkomen heeft deze visie drie functies: toetssteen, aanjager van ontwikkelingen én inspiratiebron.

1.7 Opzet

De Groenstructuurvisie slaat een brug tussen beleidsambities en de dagelijkse praktijk. Dat is een groot verschil in abstractieniveau. Om dat verschil te overbruggen hanteert de Groenstructuurvisie de volgende opzet:

- o de visie begint met een analyse van bestaand relevant beleid. Deze analyse leidt tot inzicht in de thans geldende uitspraken voor het openbaar groen. De analyse maakt onderscheid naar “dragere” en “kaders” voor openbaar groen. Samen geven dragere en kaders de mogelijkheden voor de groene ontwikkeling van Assen aan;
- o hieruit zijn uitgangspunten voor de toekomst van het groen gedestilleerd. De visie maakt onderscheid naar vier verschillende aspecten: de functie die het groen heeft, het beeld van het groen, de aanleg en het beheer (hoofdstuk 2), nu is het mogelijk het groene frame van Assen te schetsen. Het groene frame bestaat uit die elementen die het groene karakter van Assen dragen. Dit is de feitelijke groenstructuur van de gemeente (hoofdstuk 3). Ook de tekorten worden zichtbaar;
- o tot slot beschrijft de visie hoe de gemeente planmatig wil omgaan met de ontwikkeling van het groen in de komende jaren (hoofdstuk 4). Ook komt de borging van het groen in toekomstige plannen aan de orde.

De gemeente kiest ervoor het detailniveau niet nog verder uit te werken. Deels omdat dit de Groenstructuurvisie tot een omvangrijk geheel zou maken, waarbij de uitvoeringsdetails de ambities en daadkracht zouden versluieren. Deels omdat niet alle detailgegevens bekend zijn. De visie beschrijft wel hoe zij op het juiste moment deze gegevens wil invullen. Bovendien zou het verzamelen nu veel tijd en middelen kosten. In die delen van de stad waar de komende jaren geen activiteiten plaatshebben, is dit overbodig. In andere delen kan sprake zijn van veroudering van gegevens als prioriteiten voor uitvoering wijzigen. Dat betekent een kostbare herhaling van zetten.

Dragers van het groen

Dragers zijn beleidsuitspraken en plannen die groen een rol toedichten bij ruimtelijke ontwikkelingen.

- o Nota Ruimte (Rijk)
- o POP provincie Drenthe
- o Regiovisie Groningen-Assen
- o Asser School (Assen Koerst)
- o De Novelle
- o Raamnota Openbare Ruimte

Het Groenstructuurplan Assen 1996 is nooit vastgesteld. De uitgangspunten van deze nota zijn in de periode 1996 –2006 wel in de dagelijkse praktijk toegepast.

Kaders van het groen

Kaders zijn beleidsuitspraken die het groen beschermen, de rol van het groen mogelijk beperken of in één bepaalde richting sturen.

- o Structuurvisie Binnenstad
- o Nota Hoofdwegenstructuur Assen 2000
- o Investeringsvisie 2000-2010
- o Woonplan 2003
- o Welstandsnota 2004
- o Waterconvenant 2004
- o Bomennota (verfijning groenvisie specifiek voor bomen)
- o Lokaal Gezondheidsbeleid
- o Structuurvisie Westelijke Stadsrandzone
- o Milieuvisie
- o Visie hogere bouw

1.8 Accenten

De Groenstructuurvisie kent een aantal bijzondere accenten. Deze accenten geven aan wat de bewoners in de praktijk kunnen verwachten. Ten opzichte van de huidige situatie komt de nadruk te liggen op:

- o bescherming van waardevolle groengebieden volgens de uitgangspunten van de 'Verklaring van Assen' (bijlage IV);
- o meer aandacht voor het groen als beeldbepalend en kwaliteitsbepalend element in de openbare ruimte. Soms kan dit ook betekenen dat groen wordt weggelaten;
- o meer aandacht voor waterberging. Indien dit nodig is zal groen daaraan een bijdrage leveren;
- o meer aandacht voor groen dat geschikt is voor spelende kinderen en recreatie;
- o een grotere inzet van multifunctioneel groen. Voor zover dat passend is wil de gemeente meerdere groene functies doen samengaan op dezelfde oppervlakte. Dit bespaart ruimte en middelen;
- o meer aandacht voor cultuurhistorische en natuurlijke verbindingen in nieuwe plannen;
- o het beleid richt zich op de aanwezigheid van voldoende groen in de wijken. Aanpassingen vinden plaats met respect voor het oorspronkelijk stedenbouwkundig ontwerp van de wijk;
- o waar nodig herstel van (historische) bomenstructuren en oorspronkelijke groenelementen die zijn verdwenen of onderbroken;
- o de entrees van de stad en de wijken worden – voor zover dat passend is – herkenbaar en representatief groen ingericht.
- o het ontwikkelen van eenduidige richtlijnen en ontwerpaanwijzingen die de eenheid en samenhang in het groen bevorderen. Waar ondergrondse ruimte een knelpunt is zal de afweging tussen ruimte voor groen en ruimte voor leidingenstelsels op integrale wijze plaatsvinden.
- o een pleidooi voor nieuwe natuur en groen bij de realisatie van nieuwe delen van de stad (bijv. westelijke stadsrandzone, bij aanleg van nieuwe wijken). Ook uitbreiding van bestaande groene structuren behoort hier toe.

1.9 Resultaat

De gemeente Assen heeft als resultaat van de Groenstructuurvisie voor ogen:

- o groen neemt op de agenda van het bestuur een nadrukkelijke plaats in;
- o groen heeft op andere beleidsterreinen een gelijkwaardige inbreng;
- o een eenduidige kapstok voor ontwerp, inrichting en beheer van het groen;
- o een eenduidige aanpak van het groen;
- o borging van identiteit, kwaliteit en kwantiteit van het groen;
- o een helder vertrekpunt voor de communicatie over het groen met alle Assenaren.

Het effect van dit alles is dat Assenaren blijvend trots op hun groen kunnen zijn!

U I T G A N G S P U N T E N

2.1 Groen in de stad

Alle functies in de stad hebben baat bij een groene omgeving. Dat geldt voor de functies wonen en verblijven. Het geldt ook voor werken en recreëren. Groen speelt een hoofdrol bij het leefbaar maken en leefbaar houden van de stad.

Beschouw het groen als de bindende factor tussen rood, grijs en blauw. Groen verbindt, ordent, accentueert en verzacht. Belangrijk is dan wel dat het groen zelf kwaliteit en identiteit heeft. Dit geldt voor het openbaar groen, maar ook het particulier groen speelt er een rol bij.

Groene aspecten

Deze Groenstructuurvisie moet de kwaliteit en de identiteit van het groen in de toekomst waarborgen en verbeteren. Er zijn vier 'groene aspecten' te onderscheiden waarbij in deze visie het accent op de eerste twee zal liggen:

- o **Het beeld** Het groen moet aansluiten bij het karakter van de stad en het omliggende landschap.
- o **De functie** Het groen heeft een aantal duidelijke functies en moet daaraan kunnen voldoen. Met name hierop worden de verschillende groenonderdelen beoordeeld.
- o **De aanleg** Om het groen letterlijk te laten aanslaan is een goede balans tussen ontwerp, gebruik en beheer noodzakelijk.
- o **Het beheer** Het uiteindelijke beeld staat of valt met het beheer. Enerzijds moet het beheer de bedoeling van het ontwerp conserveren, anderzijds moet het kunnen inspelen op nieuwe omstandigheden.

Bouwstenen visie

In hoofdstuk 2.2 en 2.3 worden de aspecten beeld en functie uitgewerkt. Wat is belangrijk en wat willen we bereiken?! Omdat het hier nadrukkelijk een beleidsvisie betreft zal slechts de visie op aanleg en beheer aan de orde komen om later bij de implementatie verder te worden uitgewerkt.

In hoofdstuk 3 zullen de visuele en functionele kwaliteiten de bouwstenen vormen van het Groene frame van de stad.

2.2 Beeld van het groen

Bij het beeld van het groen spelen de volgende aspecten een rol:

- o zoveel mogelijk relatie leggen met omliggende landschap
- o goede aansluiting bij (historische) structuur van de plek
- o grote bijdrage aan ordening ruimtelijke structuur
- o belang van een groen netwerk
- o rekening houden met eigen levenscyclus van het groen

Relatie met het omringende landschap

Assen is niet vanuit het niets ontstaan. Allerlei landschappelijke gegevens laten zich nu nog teruglezen in de plattegrond van de stad. Groene gebieden als het Asserbos en de verschillende landgoederen hebben een grote cultuurhistorische, landschappelijke, ecologische en recreatieve waarde. Door haar structuur ligt in Assen het landschap tot in de stad. Bij het versterken van de groenstructuren en de groene verbindingen moeten de landschappelijke elementen (reliëf, structuren, objecten) sterk herkenbaar blijven en verloren gegane zaken waar mogelijk in ere hersteld.

De oorspronkelijke landschappelijke gegevens zijn door accentueren en herstellen herkenbaar gemaakt in de verschijningsvorm van het groen in de stad.

Aansluiting met de (historische) structuur van de plek

Openbaar groen komt in vele verschijningsvormen voor: grootschalig en kleinschalig. Robuust, richtinggevend, of juist fijn en decoratief. Het juiste groen op juiste plaats zorgt ervoor dat de plek goed aan zijn functie kan voldoen: cultureel en representatief in de binnenstad en de wijkcentra, met een hoge gebruikswaarde in de woonwijken en met een hoge ecologische/landschappelijke waarde in de stadsranden en de grote groengebieden.

De verschijningsvorm van het groen sluit aan bij de functie en de kenmerken van de plek waar het voorkomt.

Bijdrage aan ordening en identiteit

De stad is gebaat bij een heldere en herkenbare opbouw. Bewoners en bezoekers moeten zich kunnen oriënteren. Het gemak waarmee delen van de stad herkend kunnen worden, wordt wel de 'afleesbaarheid' van de stad genoemd. Het beeld dat iemand van zijn stad heeft, bouwt hij op uit paden (lijnen), randen, vlakken, knooppunten of bijzondere plekken en oriëntatiepunten. Een herkenbare structuur van de onbebouwde ruimten en het groen is hiervoor een belangrijke voorwaarde. Het groen kan enerzijds bestaande structuren van rood, grijs en blauw versterken en ondersteunen. Anderzijds kan zij met grote, beeldbepalende elementen de structuur bepalen en passen de andere aspecten zich hierop aan.

Het groen speelt een hoofdrol bij het structureren van de stad, het is hierbij afwisselend leidend en volgend.

Het openbaar groen en dan met name bomen spelen hierin een hoofdrol. dit kan zowel gaan om laanbeplantingen, als om boomgroepen en solitair. Ze benadrukken bijzondere

plekken en knooppunten in de stad en geven daaraan hun sfeer. Bomen kunnen in zulke situaties van onschatbare waarde zijn. Ze zijn door hun aanwezigheid zeer bepalend voor de sfeer van een plek. Bomen moeten extra zorgvuldig behandeld en verzorgd worden. Dit geldt vanzelfsprekend voor de monumentale, beeldbepalende bomen ('groene kanjers'), maar ook voor de jongere generatie bomen die de monumenten van de toekomst vormen.

Vanwege hun belangrijke rol worden (grote) bomen gekoesterd en gerespecteerd.

Belang van een groen netwerk

Een versnipperd stadslandschap functioneert op den duur niet meer; noch economisch noch als woonomgeving, noch in recreatief opzicht. Continuïteit van de groenstructuur is daarom noodzakelijk. Als het openbaar groen als een netwerk door de stad heen gevlochten is, kan daaraan een systeem van langzame verkeersroutes gekoppeld worden (gebruiksfunctie). Hierdoor is het mogelijk je, los van het autoverkeer, door het stedelijk gebied te verplaatsen naar het buitengebied. Bij de vormgeving van groene netwerken moeten aspecten van sociale veiligheid meegenomen worden. Een consequent uitgewerkt groen netwerk versterkt de relatie tussen de stad en het buitengebied. Het creëert leefomstandigheden voor allerlei diersoorten in de stad en vergroot hun leefgebied (ecologische waarde). Het versterken van de structuurlijnen staat of valt bij consequentie en continuïteit. Hiaten of niveauverschillen in de begeleidende beplanting langs wegen werkt verwarring in de hand (structurerende betekenis).

Grote groenelementen in de stad maken onderdeel uit van een groennetwerk. Aanleg en onderhoud zijn gericht op versterken en uitbouwen van het bestaande netwerk.

Levenscyclus groen respecteren

In het huidige stedelijk groen worden bomen gemiddeld veertig jaar oud. Planten en struiken halen gemiddeld twintig jaar. In natuurlijke omstandigheden kunnen bomen en beplanting veel ouder worden, maar door de dynamiek van de omgeving haalt het stadsgroen zijn maximale levensduur bij lange na niet. De meeste winkelcentra en kantorenparken worden elke vijftien jaar wel een keer op de kop gezet. Veel buurten worden na zo'n vijftig jaar gerenoveerd. Welbeschouwd gaat het hier om niets meer of minder dan kapitaalvernietiging. Vóór de investeringen in het groen hun visuele en functionele rendement gaan opleveren, wordt het vaak al weer verwijderd...

In deze Groenstructuurvisie pleiten we voor het respecteren van de levenscyclus van het groen. Dit betekent inzet op twee fronten:

- het scheppen van goede groeivoorwaarden voor het stedelijke groen (ruimte, voeding)
- het beschermen van het bestaande groen in de planontwikkeling

Met bestaand groen wordt zeer zorgvuldig omgegaan. Dit geldt zowel voor beheer als ontwerp. Voortijdige vervanging is kapitaalvernietiging.

* een goede natuurlijke berm is het resultaat van een langere periode van ontwikkeling en verschraling die door verstoring, bijvoorbeeld het aanbrengen van voedselrijke grond, weer van voor af aan moet beginnen.

2.3 Functies van het groen

Groen vervult veel functies in stedelijk gebied. Het biedt de voorwaarden voor:

- o Structuur: groene elementen zorgen voor herkenning en oriëntatie
- o Ecologie: het bevordert een goed leefklimaat voor mens, plant en dier, het biedt mogelijkheden voor vestiging en voeding en levert een positieve bijdrage aan het microklimaat.
- o Verfraaien: groen is het decor waartegen het leven in de stad zich afspeelt, het geeft sfeer en biedt geborgenheid.
- o Recreëren: het biedt ruimte voor ontmoeten, in- en ontspannen in de directe woonomgeving ('10 minuten afstand') en levert zo een positieve bijdrage aan de gezondheid van de inwoners.
- o Waterbergen: groen kan geschikt zijn voor de (tijdelijke) opvang van regenwater.

*Assen streeft naar multifunctioneel groen.
Per structuurelement of per gebied wordt aangegeven welke functies prioriteit hebben.*

Structuur

Groenvoorzieningen kunnen in belangrijke mate bijdragen aan het structureren van de stedelijke omgeving.

- o Structuur dragen: door de stad op te delen in herkenbare, aparte delen. Grote groengebieden die als lobben de stad in reiken zijn hiervan een goed voorbeeld.
- o Structuur versterken: door lijnen en randen in de stedelijke structuur met groen te accentueren. Laanbeplantingen en singels zijn een goed voorbeeld.
- o Herkenningspunten: Markante groen-elementen zoals de verschillende parken en tuinen, maar ook bijzondere bomen fungeren als houvast in het stedelijk gebied (groene kanjers).

Door aan te sluiten bij de landschappelijke, historische en stedenbouwkundige eenheden geeft dit identiteit aan de stad als geheel, maar ook aan de afzonderlijke stadsdelen, wijken en buurten.

De ruimtelijke identiteit van de stad en de invloed van de groenvoorzieningen daarop worden verbeterd.

Ecologie

Groen brengt een stukje natuur in de stad. Planten en dieren krijgen de kans zich te vestigen. In dit verband spreken we niet direct over het scheppen van biotopen voor zeldzame flora en fauna maar over het zichtbaar maken van de alledaagse natuur. In bepaalde delen van de stad kunnen groenvoorzieningen een ecologische doelstelling krijgen. Niet al het groen, bijvoorbeeld in de directe woonomgeving, is geschikt voor ecologische doelstellingen. Groen speelt daarnaast een belangrijke rol in het verbeteren van het microklimaat in de bebouwde omgeving. Het temperert extremen in temperatuur, regen, wind, warmte en zonlicht en het levert een positieve bijdrage aan de luchtkwaliteit (stof, geur).

De ecologische waarde van het groen in de stad ligt in:

- o het scheppen van leefomstandigheden voor een zo rijk en divers mogelijke planten- en dierenwereld;
- o het leggen van verbindingen voor de migratie van soorten binnen de stad en tussen stad en land.
- o het in contact brengen van de inwoners van de stad met de natuur en bijbehorende natuurlijke processen.
- o Het verbeteren van het microklimaat in de stad door afzwakken van extremen en verbeteren van de luchtkwaliteit.

Ecologische principes gelden als basis voor inrichting en beheer. Dit betekent het vermijden van chemische bestrijdingsmiddelen door te kiezen voor beplanting die past bij de bodem en die leidt tot een vlotte bedekking van de bodem, en aankoop van duurzaam gekweekte aanplant. Door aanleg van natuurlijk groen waar mogelijk wordt gestreefd naar het volmaken van een netwerk van groenvoorzieningen en naar samenhang tussen de stedelijke groenstructuur en het landschap. Overigens kunnen ook meer geïsoleerde groengebieden als 'stapstenen' een ecologische functie hebben en als keten weer een netwerk vormen.

Natuurwaarden worden behouden en ontwikkeld. Ecologische principes gelden als basis voor inrichting en beheer. De groene gebieden in Assen vormen een raamwerk voor natuurontwikkeling in de stad en zijn een verbinding naar het omliggende landschap.

Verfraaiing

Groen speelt een hoofdrol in het leefbaar maken en houden van de stad. Groen vormt als het ware de bindende factor tussen rood (bebouwing), grijs (infrastructuur) en blauw (water). Ze verbindt, ordent, accentueert en verzacht. Groen is het decor waartegen het leven in de stad zich afspeelt. Het geeft sfeer bijvoorbeeld door het filteren van licht en ruisen van bladeren en geur van bloemen. Het biedt geborgenheid en zorgt voor extra accenten op representatieve plekken. Anderzijds zorgt ze voor het afschermen van minder aantrekkelijke activiteiten (infrastructuur, industrie). Groen zorgt voor een aantrekkelijke woonomgeving, waardoor woningen in waarde stijgen en een aantrekkelijk vestigingsklimaat ontstaat.

Om de kwaliteit van de openbare ruimte te vergroten krijgt de vormgeving en het onderhoud van het groen veel aandacht, het is geen restpost.

Recreatie

De gebruiksmogelijkheden van de groenvoorzieningen in de stad liggen in de volgende punten:

- o ruimte bieden voor recreëren in de woonomgeving. Het gaat om ontspanning en inspanning: sporten, spelen, wandelen, fietsen, rusten, picknicken, honden uitlaten, enzovoorts;
- o unieke mogelijkheden bieden in de woonomgeving. Het gaat dan om het ervaren van natuur, landschap, kunst, cultuur, historie, enzovoorts.

Gezien het belang van bewegen voor de gezondheid van de mens moeten de mogelijkheden voor actieve recreatie in de directe woonomgeving worden gecontinueerd, vergroot en vernieuwd. In een voortdurend proces worden de grote groenvoorzieningen getoetst op hun gebruikswaarde. Daar waar mogelijk worden gebruiksfuncties toegevoegd. De veiligheid en het welbevinden van de gebruiker staan voorop. Dat betekent dat het ontstaan van conflicten tussen verschillende gebruiksvormen wordt vermeden, zonder bepaalde vormen uit te sluiten. Ook aan sociale veiligheid en kindvriendelijkheid wordt waar nodig aandacht besteed.

De gebruiksmogelijkheden van het groen, met name (actieve) recreatie in de directe woonomgeving worden geoptimaliseerd. De eisen en wensen van de verschillende gebruikers staan hierbij centraal.

Waterberging

Een betrekkelijk nieuwe functie is het opvangen en tijdelijke vasthouden en laten infiltreren van regenwater.

De combinatie water en groen spreekt bij zeer velen tot de verbeelding: een tuin is pas af met een vijver!. Water en groen versterken elkaar. De nieuwe functie biedt dus extra kansen voor het vergroten van gebruik, beleving en natuurwaarde van het groen.

Voor deze waterberging is wellicht meer ruimte nodig! Bijvoorbeeld voor de aanleg van sloten, vijvers en wadi's.

Gebruik van groen voor waterberging mag niet ten koste gaan van de waarden en de kwaliteiten van het groen.

De mogelijkheden voor een betere en meer verantwoorde waterberging worden benut, evenals de kansen die dit biedt voor vormgeving en gebruik. Tegelijkertijd wordt gewaakt voor de nadelige gevolgen van de functie waterberging.

2.4 Aanleg van het groen

Groen vervult vele functies in de openbare ruimte. Om tot een volwaardige, robuuste groenstructuur te komen zal bij de aanleg met een aantal zaken rekening worden gehouden. Ze kunnen onder de volgende noemers gegroepeerd worden:

- o **Inrichtingsvoorwaarden**
Om groen goed tot zijn recht te laten komen moet het voldoende ruimte hebben. Dit geldt uitdrukkelijk voor bomen, en niet alleen bovengronds, maar ook ondergronds, denk bijvoorbeeld aan leidingen. Andere voorwaarden zijn de grootte van het plantmateriaal en de assortimentskeuze.
- o **Ontwerpaanwijzingen**
Het ontwerp moet erop gericht zijn het groen snel het gewenste beeld te laten bereiken. Dit kun je bereiken door bestaand groen te handhaven, structuren al aan te leggen vóór de wijk gebouwd wordt, en door voor het toepassen van grotere bomen en planten te kiezen.
- o **Veiligheidsbepalingen**
Groen mag niet voor onveilige situaties zorgen. Het gaat zowel om sociale veiligheid als verkeersveiligheid. Zo mogen er geen onoverzichtelijke situaties ontstaan door groen langs belangrijke verbindingroutes te planten. Te dicht groen roept gevoelens van onveiligheid op.
- o **Organisatorische kenmerken**
Al in de ontwerpfase moet er nagedacht worden over mogelijke knelpunten in het toekomstig beheer. Denk bijvoorbeeld aan beschikbaar materieel, kennis, slijtage, mogelijkheden bij vervanging en beschikbaar budget voor beheer.

Deze vier onderdelen vindt u in de bijlage bij deze Groenstructuurvisie nader toegelicht.

2.5 Beheer van het groen

Na beeld, functie en aanleg volgt beheer van het groen als vierde aspect van het groenbeleid. Assen gaat het beheer baseren op een kwaliteitsbeeld dat in een IBOR-traject (Integraal Beheer Openbare Ruimte) wordt vastgelegd. Nadere invulling van dit aspect kan op dit moment in deze Groenstructuurvisie nog onbesproken blijven. Bij de implementatie van de Groenstructuurvisie zal hierin uiteraard snel verandering komen.

H E T G R O E N E F R A M E

3.1 Betekenis van het frame

Door te zorgen voor een goede ruimtelijke opbouw en samenhang van groen kun je de visuele en functionele waarde van het groen sterk maken. De ruimtelijke opbouw en samenhang van het groen in Assen worden bepaald door stadsranden, groene lobben, lijnvormige elementen, specifieke groene gebieden (zoals Asserbos e.d.) en het wijkgroen. De structuur is herkenbaar en opgebouwd uit de landschappelijke basisstructuur, verkeersstructuren, grote groengebieden en woonwijken. De groenstructuren hebben als basis de historische- en bestaande structuren. De meeste groenstructuren zijn aanwezig, enkele behoeven verbetering en enkele nieuwe zijn gewenst.

Het groene frame

De structuren tezamen vormen het 'Groene frame'. Het frame is opgebouwd uit de volgende componenten:

1. *Water en groen* waterlopen met groene zoom;
2. *Groene gebieden* bossen, parken, recreatiegebieden, brinken, begraafplaatsen en dergelijke;
3. *Nieuwe natuur en groen* te realiseren natuur en groen gebieden.
4. *De groene randen* de plekken waar de stad het omringende landschap raakt;
5. *Grote lijnen* de hoofdlijnen van de stad;
6. *Detailstructuren* secundaire lijnen en groenstructuren in dorpen, wijken en op bedrijventerreinen: wijken eigen identiteit gebaseerd op geschiedenis van de wijk (kind van zijn tijd);
7. *Bomen* bomenstructuren, monumentale en waardevolle bomen;
8. *Entrees* de entrees van de stad.

Deze onderdelen van het Groene frame worden beschreven of als referentiebeeld (eindbeeld) weergegeven. Belangrijk uitgangspunten bij de keuze en indeling van de gebieden zijn de visuele en ruimtelijke kwaliteit (Novelle), de waarde (natuur, cultuur, structuur), de functies en de duurzaamheid. Kaart 10 geeft het uiteindelijk gewenste groene frame aan.

De onderdelen worden besproken aan de hand van 4 items:

- o *kwaliteit* wat maakt dit onderdeel zo waardevol?
- o *visie* wat willen we ermee?
- o *ontwerp* wat betekent dit voor de vorm en inrichting
- o *beheer* wat zijn de belangrijkste beheers uitgangspunten?

3.2 Leidende elementen

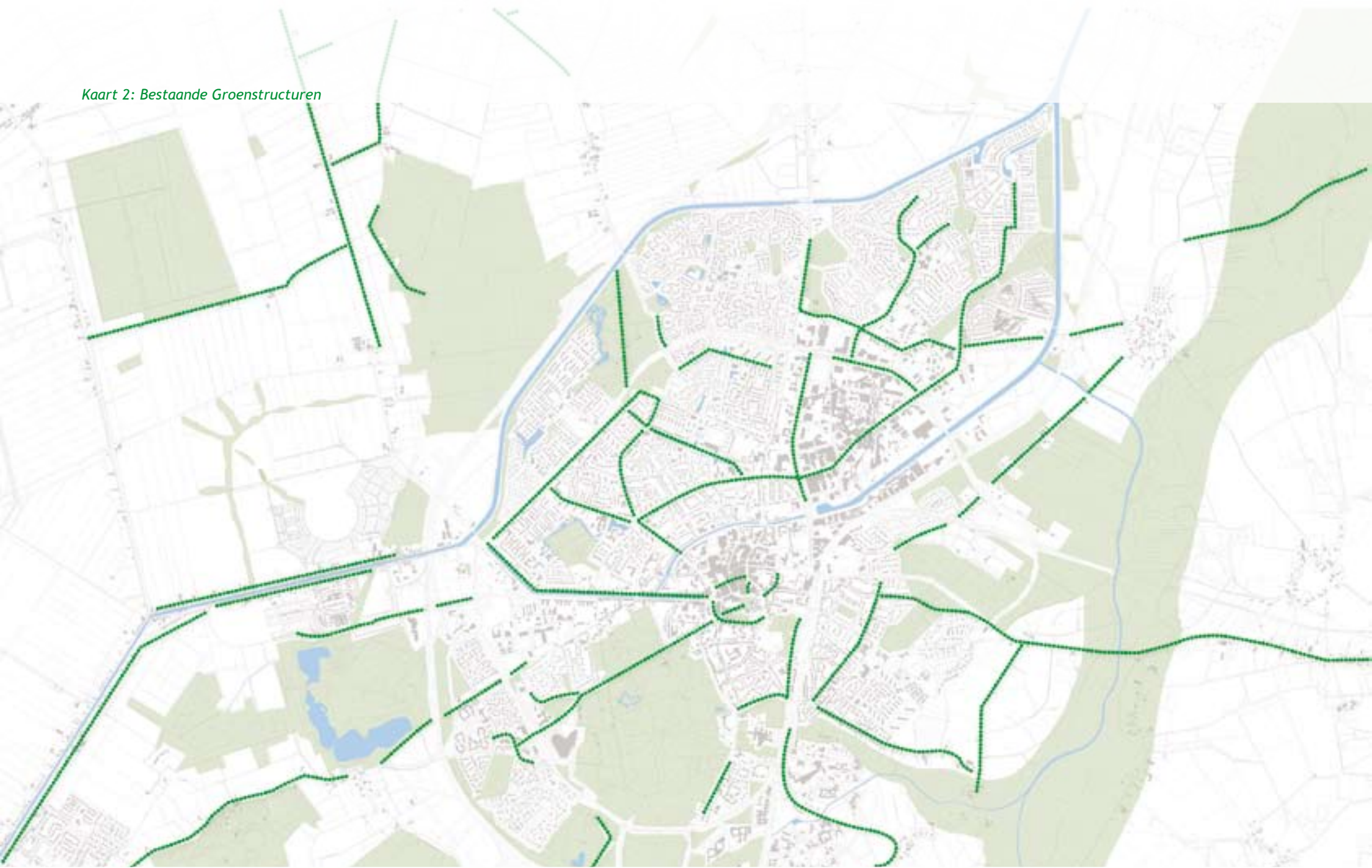
Het Groene Frame is in zijn totaal gebaseerd op de huidige groenstructuren en de historische lijnen in Assen. De volgende elementen zijn leidend voor het Groene Frame:

- o *groengebieden;*
- o *waterstructuren;*
- o *bomenstructuren;*
- o *landgoederen en recreatiegebieden;*
- o *historische lijnen.*

Kaart 1: Water en Groen

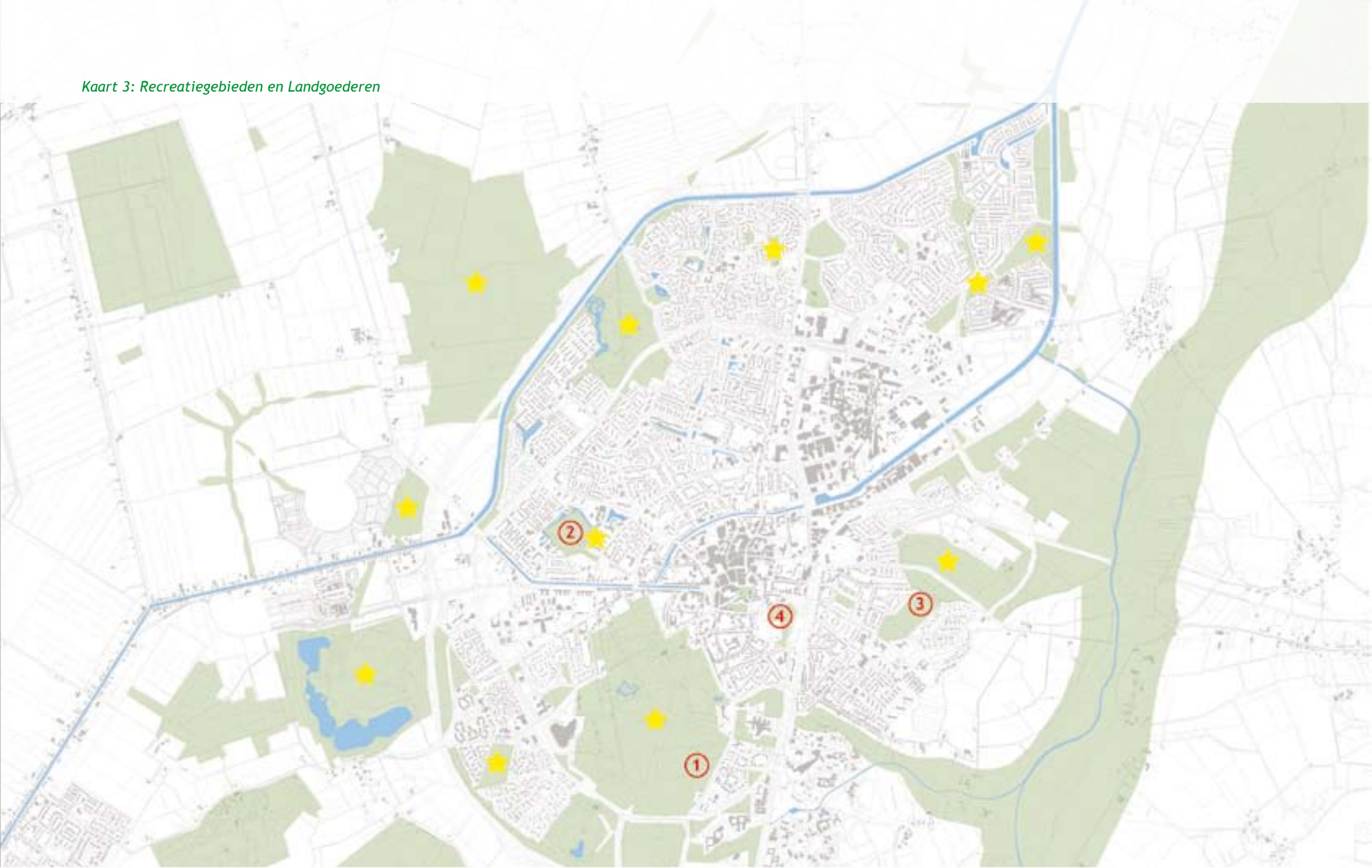

Kaart 2: Bestaande Groenstructuren

Bestaande bomenstructuur

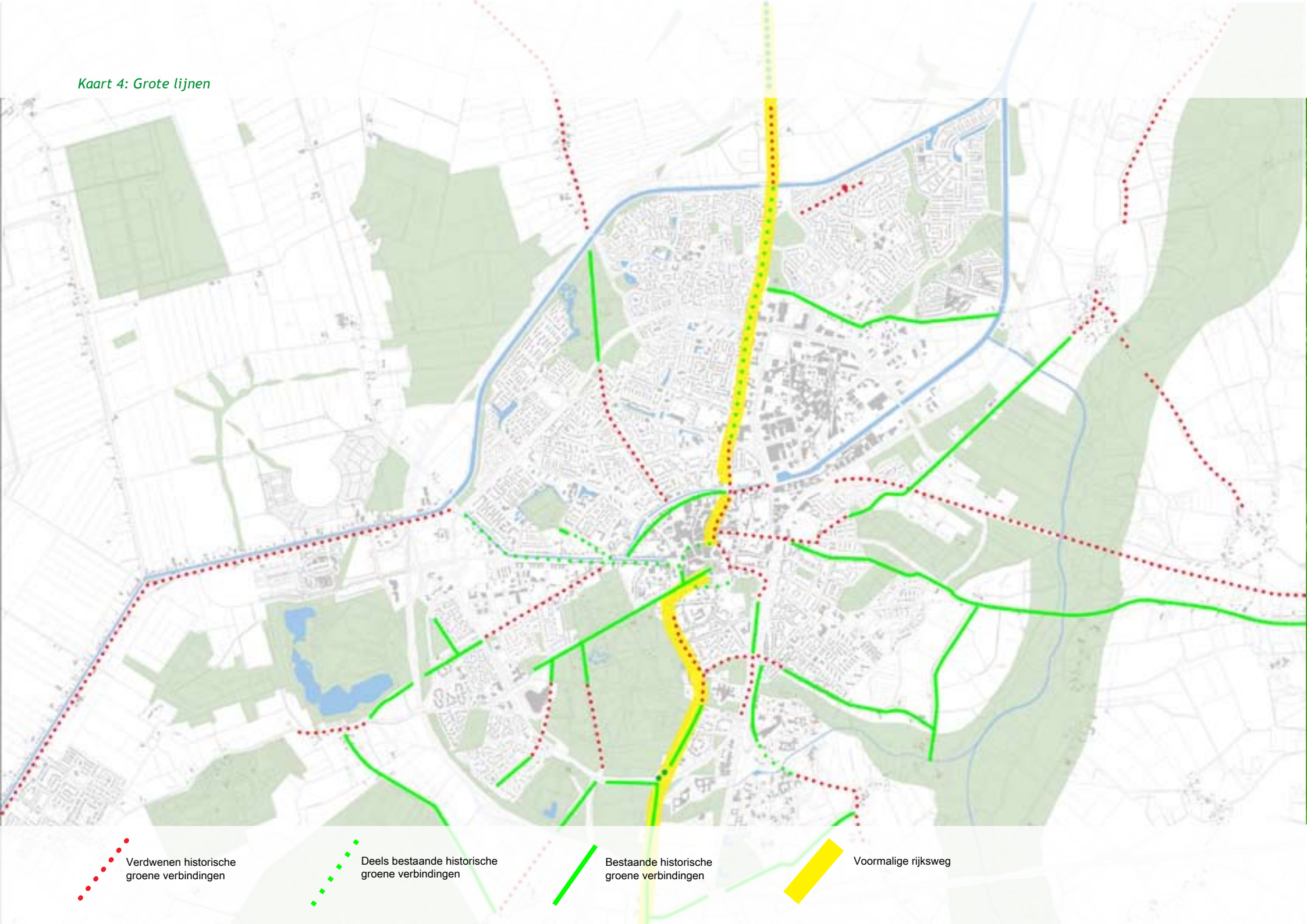
Kaart 3: Recreatiegebieden en Landgoederen

 Recreatiegebieden

 Landgoederen

Kaart 4: Grote lijnen

 Verdwenen historische groene verbindingen

 Deels bestaande historische groene verbindingen

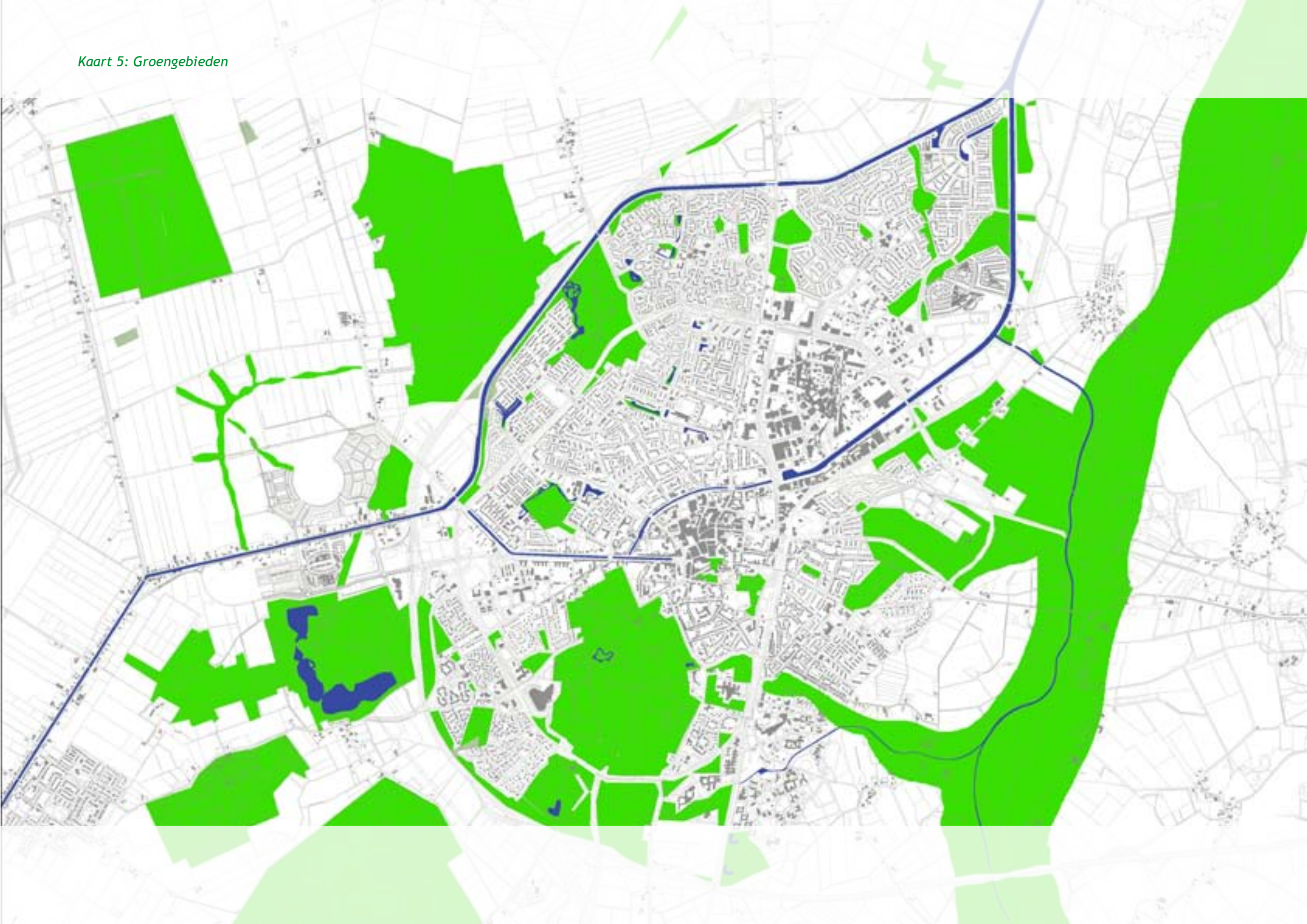
 Bestaande historische groene verbindingen

 Voormalige rijksweg

Kaart 5: Groengebieden

3.3 Het Groene Frame

Gebaseerd op de leidende elementen van Assen is het Groene Frame de visie over de groenontwikkeling in de stad.

3.3.1 Water en groen

Kwaliteit

Water en groen zijn in Assen onlosmakelijk met elkaar verbonden; vijvers die dienen als waterberging zijn aangekleed met groen en hebben een natuurlijke uitstraling, de Vaart en het Kanaal worden begeleid door lanen. Water heeft een grote aantrekkingskracht op mensen, ze gaan er altijd weer naar toe. Vooral als dit water omzoomd wordt met bomen, gras of beplanting. De ecologische waarde van water wordt bepaald door waterplanten, oevervegetatie en zoveel mogelijk natuurlijk groen aansluitend aan het water. In deze visie belichten we met name het groenaspect. Momenteel wordt ook het stedelijk waterplan opgesteld, in de thema's 'water en ecologie' en 'water en groen' komt groen specifiek aan de orde.

Visie

Visie op water en groen is afhankelijk van de functie van het water.

Bij de functie waterberging dient groen als verfraaiing en eventueel als 'overloopfunctie' in extreme situaties. Het ontwikkelen van natuurwaarden dient hier gestimuleerd te worden, evenals recreatief gebruik voor zover niet ten koste van natuurwaarden.

De natuurwaarden van water dienen zoveel mogelijk versterkt te worden dit kan op kleine schaal maar vooral in de grotere groengebieden en waterpartijen. De combinatie water en groen is een belangrijk onderdeel van het stedelijk ecosysteem.

De transportfunctie van water in Assen is gering, de verbindingen worden wel steeds meer gebruikt voor recreatievaart. Groen dient bij dit water als verfraaiing, natuurbeleving en structurering.

De recreatieve functie van water spreekt voor zich, hier is groen belangrijk voor verfraaiing en natuurbeleving, en is veelal goed te combineren met ontwikkeling van natuurwaarden. Water en groen dragen bij aan recreatie en natuurbeleving 'dicht bij huis'.

Aanleg

Het groen bij water dient, indien de oppervlakte niet te gering is, volgens ecologische principes aangelegd te worden. Bij alle functies van water kan het volgende aangelegd worden: waterplanten, oevervegetatie, natuurlijke gazonnen en bomen en beplantingen.

Indien de hoofdfunctie van het water waterberging is dient rekening gehouden te worden met incidentele 'overstromingen'.

Beheer

Het beheer is gericht op instandhouding van de natuurlijke situatie en volgens ecologische principes.

Indien het water zeer dicht bij woningen is kan het beheer cultuurlijker van aard zijn.

Indien de hoofdfunctie waterafvoer is, moet naast beheer volgens ecologische principes de waterafvoer gewaarborgd zijn. Een en ander, is bij het huidige beheer bewezen, gaat prima samen.

3.3.2 Groene gebieden

Kwaliteit

Met groene gebieden bedoelen we de grote groenelementen, ze zijn de kralen aan de ketting van het groene frame. Deze gebieden hebben zowel een stedelijke functie als een wijkfunctie. Deze bossen, parken, recreatiegebieden, brinken, begraafplaatsen e.d. zijn de groene longen van de stad en hebben een belangrijke functie voor wandelen, recreëren en tot rust komen. Voor de grote gebieden moet er ruimte zijn voor natuurontwikkeling in combinatie met gebruiksgroen en speelse (bouwkundige) elementen.

Visie

Deze typisch Asser groengebieden met een cultuurhistorische waarde, zoals de Brink, Gouverneurstuin Asserbos e.d., moeten behouden blijven voor de toekomst. Met deze groenstructuurvisie spreekt de gemeente Assen zich uit voor bescherming en instandhouding van deze gebieden volgens de uitgangspunten van de 'Verklaring van Assen' (zie bijlage IV). Ook de 'jongere' gebieden zijn gebaat bij instandhouding en moeten uit kunnen groeien tot gebieden die ons herinneren aan de tijd waarin ze zijn aangelegd. Historische (bomen)structuren moeten in stand blijven en verdwenen historische verbindingen dienen, wanneer de mogelijkheid zich aandient, in ere hersteld te worden.

De Asserbossen

De diverse bosgebieden moeten een aantrekkelijk bos/natuurgebied en recreatiegebied zijn, waarin zowel mens, plant en dier zich thuisvoelen. Duurzame ontwikkeling van de aanwezige functies en waarden staan hierbij voorop. Dit betekent dat de in potentie aanwezige waarden ten aanzien van landschap, bos, natuur en recreatie in hun samenhang ontwikkeld en behouden c.q. versterkt dienen te worden. Omdat de visie op aanleg en beheer van bossen zeer divers is en afwijkt van de rest van het openbaar groen gaan we in deze groenstructuurvisie niet verder op dit onderdeel in. Hiertoe verwijzen we naar de beheervisie van de Asser bossen die in 2004 is opgesteld.

Recreatiegebieden zoals recreatiepark Pittelo , recreatieplas Baggelhuizen en het Anne Frankpark zijn kinderen van hun tijd. Dit karakter moet behouden blijven evenals de belangrijke recreatieve waarde.

Aanleg

Nieuwe recreatiegebieden, bossen en dergelijk met een duidelijke visie en tijdsgedachte ontwerpen.

Beheer

Groen met hoge cultuurhistorische waarde in het centrum intensief beheren en passend bij het ontwerp.

Zuider- en Noorderbegraafplaats: beheer dat past bij de stijl van de begraafplaats. De Noorderbegraafplaats intensief beheer dat past bij het 'strakke' karakter van deze dodenakker. De Zuiderbegraafplaats ook grotendeels intensief beheer maar op enkele plaatsen kan een iets natuurlijker beheer plaatsvinden.

Recreatieterreinen: Intensief beheer op niveau basis in combinatie met natuurlijk beheer. Hierbij verdient de omgang met vandalisme extra aandacht. Vandalisme en verpaupering moeten we tegen gaan. Bovendien mag dit niet te snel reden zijn voor verwijdering van bepaalde bouwkundige elementen waardoor het ontwerp ontkracht wordt.

3.3.3 Realisatie nieuwe natuur en groengebieden

Het blijft belangrijk dat we actief werken aan het realiseren van nieuwe natuur en groengebieden. We kunnen niet alleen blijven teren op bestaand groen. Verdergaande verstedelijking dient hand in hand te gaan met aanleg van grotere groengebieden. Hiermee creëren we natuurlijke verbindingzones alsmede een prettige woon-, werk- en recreatieomgeving. De ontwikkeling van nieuwe natuur en groen vindt plaats in planologische processen zoals bijvoorbeeld Regio Visie Assen- Groningen, Ontwikkeling Westelijke Stadsrandzone en dergelijke. Ook wat betreft realisatie en instandhouding van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is dit van belang. Voor Assen ligt er geen landelijke opdracht voor realisatie EHS, wel op provinciaal niveau. In het kader van de ontwikkeling van de Westelijke Stadsrandzone heeft de gemeente een taakstelling om voor 2020, 200 hectare nieuw groen te realiseren. De gemeente vindt het belangrijk om naast nieuwe woningbouwlocaties en bedrijventerreinen ook het groen uit te breiden. De 200 hectare komt bovenop het groen in de bestemmingsplannen in de wijken en op de bedrijventerreinen.

In het kader van de Milieueffectrapportage (MER) wordt bekeken waar het groen komt te liggen. Besluitvorming vindt plaats wanneer de MER aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

De functies van de nieuwe groengebieden zijn recreatie en/of natuur. Het is niet de bedoeling dat de gemeente zelf alle nieuwe gebieden gaat aanleggen en beheren. Het groen kan ook worden gerealiseerd door bijvoorbeeld de aanleg van nieuwe landgoederen, agrarisch natuurbeheer of verwerving door een natuurbeheersorganisatie. Naast de 200 hectare in de Westelijke stadsrandzone vindt er ook versterking plaats van de natuurwaarden ten oosten van de stad in het Drentse Aa-gebied. In het kader van onder ander het project "10 kansen voor het Deurzerdiep" werken verschillende partijen samen om het gebied te ontwikkelen.

Kaart 6: Groene Randen en Verbindingen

Te ontwikkelen Groenverbindingen

Groene Randen

3.3.4 Groene randen

Kwaliteit

Het gaat hierbij om de plekken waar de stad raakt aan het omringende landschap. In Assen heeft het omringend landschap op veel plekken een hoge landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarde. Ze hebben een belangrijke functie in het versterken van de relatie tussen stad en landschap qua ruimtelijke kwaliteit, samenhang en ecologie. Verder hebben de grotere groengebieden een duidelijke recreatieve functie. Doordat het omringende landschap via een aantal lobben diep in de bebouwde omgeving doordringt is er een groot raakvlak tussen stad en landschap. Dit zorgt voor structuur en afwisseling, het heeft een positieve invloed op de kwaliteit van de leefomgeving. Assen is geen aaneengesloten gebied van woningbouw en bedrijfsterreinen. Natuur en landschap zijn toegankelijk en zo worden recreatiemogelijkheden dicht bij huis geboden. De natuur wordt tot ver in de stad gebracht; ze 'voeden' als het ware de natuur in de wijken.

Visie

Groene randen zijn de huid van de stad. Zo'n huid moet sterk genoeg zijn om de druk van binnenuit en buitenaf voldoende te kunnen weerstaan.

Groene randen moeten een robuust en natuurlijk karakter hebben. Er zijn krachtige planologische regels nodig om deze randen te beschermen tegen de stedelijke druk. Als er zich kansen voordoen, dient in de groene randen herstel van verdwenen verbindingen plaats te vinden. Verder zullen 'rommelzones' en onduidelijke bestemmingen in de randen actief moeten worden bestreden.

Tegelijkertijd moet deze huid ook kunnen ademen. Dit betekent dat uitwisseling tussen buiten (de natuur) en binnen (de mens) moet worden bevorderd. Zo mag de stadsrand geen onneembare barrière vormen voor dieren die onderweg zijn. Ook zouden de gebruiksmogelijkheden voor extensieve vormen van recreatie (fietsen, wandelen) er kunnen worden uitgebouwd en intensief gebruiksvormen (wonen, werken, verkeer, lawaaisport) kunnen worden teruggedrongen.

Aanleg

De inrichting behoudt een robuust groen en natuurlijk karakter: inheemse soorten bomen en struweel met een onderlaag van natuurlijk kruiden.

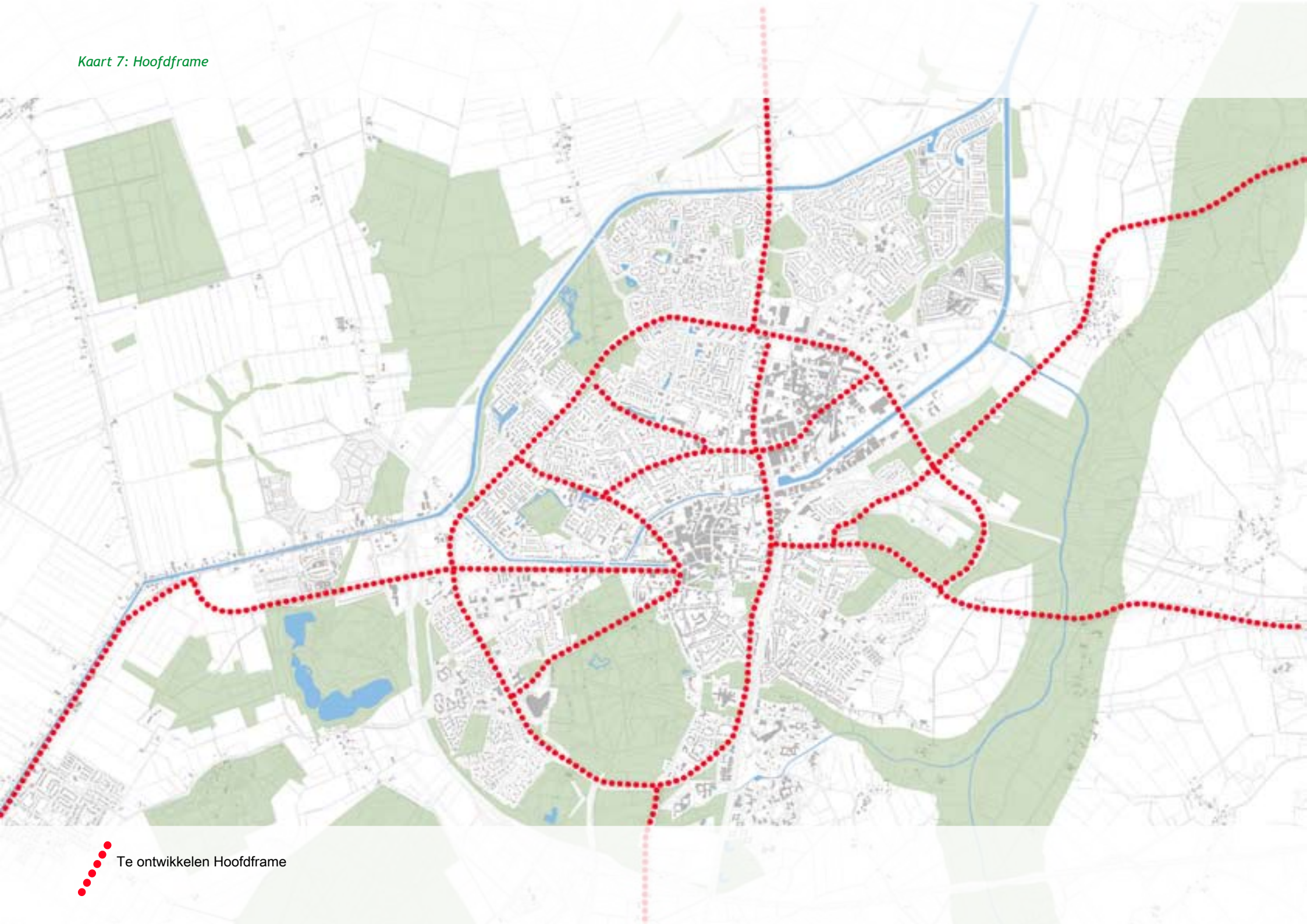
Beheer

Het beheer is gericht op natuurlijke ontwikkeling.

Kaart 7: Hoofdframe

3.3.5 Grote lijnen (Hoofdframe)

Kwaliteit

De grote lijnen weerspiegelen de ontstaansgeschiedenis van de stad. Dit komt vooral tot uiting in het wegenpatroon. Deze ontwikkeling gaat nog altijd door. Het zijn de snelste routes om de stad binnen te gaan en te verlaten en om je door de stad te verplaatsen.

Visie

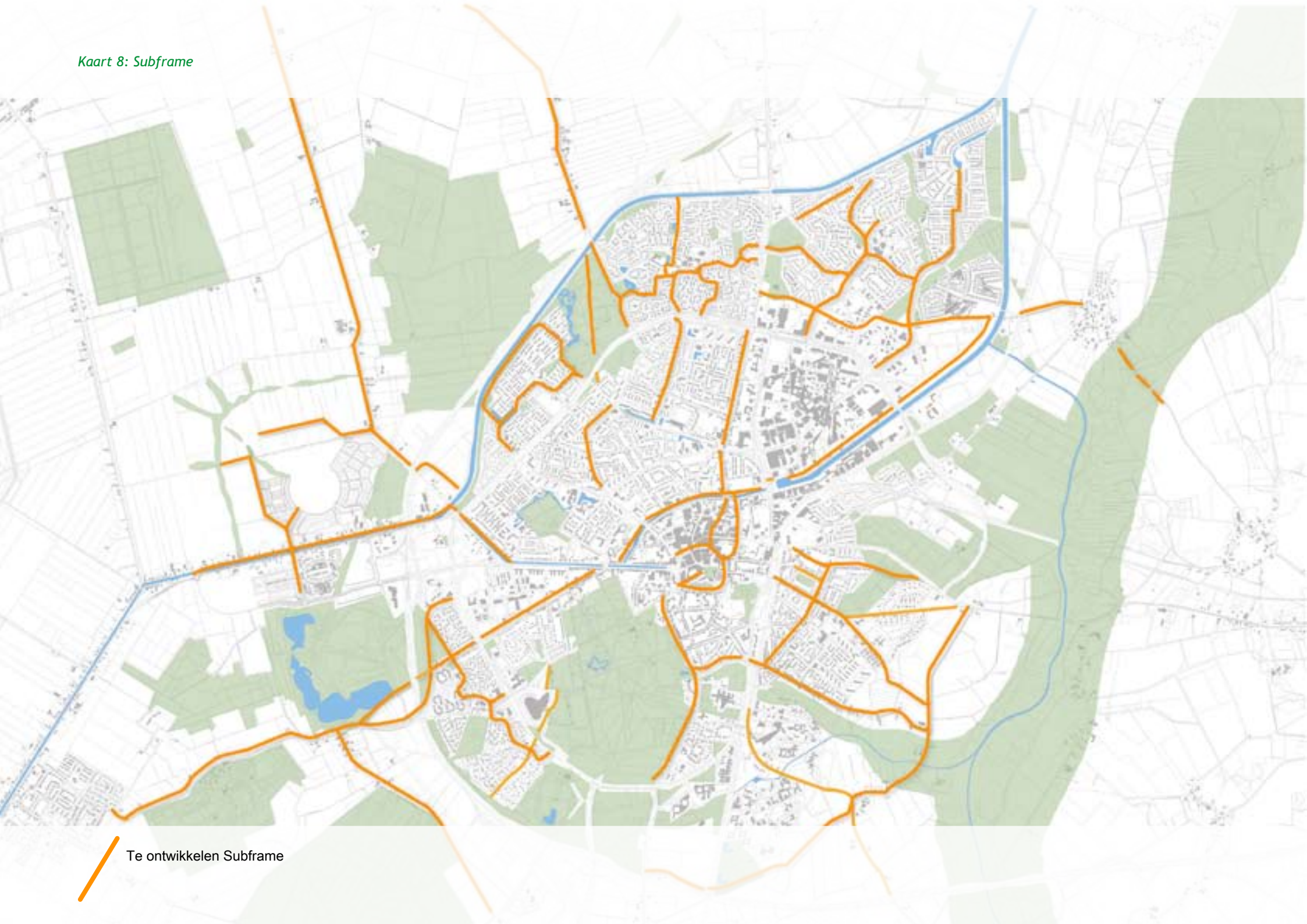
De hoofdwegen moeten voldoende mogelijkheden bieden om je als passant te oriënteren. Een logisch patroon in de totale weginrichting is hierom van belang. Groen maakt een belangrijk onderdeel uit van deze weginrichting. De hoofdwegen moeten voorzien zijn van een constant patroon van laanbeplanting. De verschijningsvorm hangt af van het type weg en de beschikbare ruimte.

Aanleg

De verschijningsvorm van het groen moet aansluiten bij de functionele structuur. Eventuele afwijkende historische structuren moeten op andere wijze geaccentueerd worden om verwarring voor de gebruikers te vermijden. Behalve functioneel moet de begeleidende beplanting esthetisch van goede kwaliteit zijn, ze zijn immers het visitekaartje van de stad. Eenheid in beleving is hierbij van belang. Of dit een enkele of dubbele rij bomen moet zijn wordt bepaald in de ontwerpopgave. De structuren worden in principe bepaald door bomen. Hiervoor worden inheemse soorten gebruikt. Als bomen in verband met doorzicht of ruimte geen optie zijn, wordt de taak overgenomen door beplanting, bijvoorbeeld bosplantsoen of hagen. Verder wordt een overgangslaag nagestreefd van houtachtigen via vaste planten naar kruidenberm.

Kaart 8: Subframe

 Te ontwikkelen Subframe

3.3.6 Detailstructuren (subframe)

Met de detailstructuren bedoelen we de grotere doorgaande groenstructuren in de woon- en werk- en winkelgebieden (dus niet de kleine groenvakken op buurt- en blokniveau). Deze grotere groenelementen spelen een belangrijke rol op de beleving van de stad en de oriëntatie in de stad. Door hun ontwerp en samenstelling zorgen zij voor een eigen identiteit van het betreffende gebied binnen het grotere stedelijke netwerk. Ze vormen het decor van het dagelijks leven. Ze zijn daarom vooral gericht op gebruik (verblijven, recreëren, spelen, verfraaien) en op het bieden van structuur op secundair niveau.

Detailstructuren zijn te onderscheiden in:

- o Wijken en dorpen
- o bedrijventerreinen
- o centrum/binnenstad

Naast de detailstructuren komen in deze paragraaf ook de kleine groenvakken op buurt- en blokniveau aan de orde.

Wijken en dorpen

Kwaliteit

De bebouwing en het openbaar groen verraadt vaak direct de tijdsperiode waarin de wijk of buurt aangelegd is. Maatschappelijke en architectonische opvattingen zijn herkenbaar in vormgeving, materiaalkeuze enzovoort. Hierop is ook vaak de eigen identiteit van die wijk of buurt gebaseerd. Bij aanleg van nieuwe woonwijken verdient dit aspect extra aandacht.

Los daarvan vervullen de doorgaande groen- en verkeersstructuren in de wijken, en de aansluiting op de hoofdstructuur een belangrijke functie in de oriëntatie en herkenbaarheid voor bewoners en bezoekers.

Tevens speelt het groen een belangrijke rol in het lichamelijk en geestelijk welbevinden van de bewoners. Het groen levert een goede gelegenheid voor het spelen, zitten, wandelen en genieten van het buiten zijn.

Visie

De wijk moet een vertrouwde omgeving bieden.

Volwassenen vinden er mooie woonomgeving. Ouderen een herkenbaar en vertrouwde ontmoetingsplek. Als kind heb je er een plek om te spelen.

Dit houdt in dat het eigen karakter van de wijk (ontwerpprincipe (bewaard gebleven), historische structuren) zoveel mogelijk gehandhaafd moet blijven en waar nodig, hersteld en verbeterd moet worden.

Het groen is een belangrijke onderdeel van het decor met een heldere structuur zonder opdringerig te worden. Er zijn goede gebruiksmogelijkheden afgestemd op de

bewoners van de wijk: speelplaatsen voor jongere kinderen, bosjes en trapvelden als informele speelgelegenheden voor oudere kinderen, honden-uitlaatplekken, zitbankjes voor ouderen enzovoorts.

Het groen is eenvoudig, praktisch en functioneel. Aan representatieve plekken en de entrees de entrees van de wijken moet bijzondere aandacht besteed worden. Net als bij de hoofdstructuur geldt dat dit het visitekaartje van de desbetreffende wijk moet zijn. Hier is de rol van het groen ook verfraaien. (plantenbakken, sierwaarde, beheer hoog).

Het eigen karakter per dorp en wijk in Assen is in de bijlage nader uitgewerkt.

Aanleg

Rond de wijken liggen groene ruimtes om te verblijven, groene kamers die direct aansluiten bij de wijk. Er is ruimte voor sport, spel en recreatie. Deze groene kamers zijn functioneel ingericht maar zo natuurlijk mogelijk wat betreft inrichting en beheer en sociale veiligheid. In deze groene setting overheersen de bomen, water bepaalt er mede het beeld. De inrichting heeft een robuust karakter. er wordt gekozen voor bomen van 1e grootte, bosplantsoen en grove sierheesters, hagen en overgangslagen van houtachtig naar berm via vaste planten.

Het verschil met de hoofdstructuur is dat hierin wat meer cultuurachtige beplantingstypen als heesters en hagen worden toegepast.

De groenvakken op blok en buurniveau zijn kleinschalig van karakter. Ook hier bepalen bomen het beeld, zij het wat minder massaal. Dit is te bereiken door te kiezen voor bomen van de tweede en derde grootte.

Het groen bestaat uit gazonnen aangevuld met grove sierheesters en heesters. Heestersoorten dienen de bodem goed te bedekken.

Er zijn goede overgangen nodig tussen particulier en publiek domein. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van groene afscheidingen, stenige afscheidingen worden alleen toegepast in een stenige omgeving.

Beheer

In principe beheren we op natuurlijke wijze, gericht op het behouden van beeld en kwaliteit. De detailstructuren die dicht bij woningen liggen beheren we intensiever (met name de randen van de vakken) evenals de groenvakken op buurt- en blokniveau.

Bedrijventerreinen

Kwaliteit

Bedrijventerreinen zijn de economische kurken van de stad. Representativiteit en goede inspassing in de omgeving zijn belangrijk voor dit onderdeel.

Visie

We zien in Assen graag bedrijven in een groene setting. Hierbij buiten we de mogelijkheden van de omgeving uit en zorgen dat het bedrijventerrein goed past in de omgeving. De nadruk ligt op grotere structuren waarbij groen de aandacht trekt. De randen zijn het visitekaartje van het bedrijventerrein. Het groen heeft, afhankelijk van de kwaliteit en de vereiste zichtbaarheid van de gebouwen, in meer of mindere mate een afscherpende werking.

Aanleg

De inrichting is eenvoudig, praktisch, functioneel maar wel representatief. Eenvoud met raffinement is het beginsel. Openbaar groen bepaalt het beeld op plaatsen waar bedrijfsgebouwen minder fraai zijn. De groenkeus baseren op representativiteit waarbij natuurlijk beheer toepasbaar is.

Tijdstip van aanleg is belangrijk, streven naar aanleg van de grote groenstructuren voordat er gebouwd wordt.

Beheer

In principe beheren op natuurlijke wijze, gericht op het behouden van beeld en kwaliteit. Differentiatie is vereist, in nabijheid van bedrijven culturelijker beheer dan aan de randen.

Centrum/binnenstad

Kwaliteit

De binnenstad is het visitekaartje van de stad.

Inwoners van Assen komen er vaak en de stad trekt veel bezoekers van buiten. De historische architectuur en de oude gevels bepalen de sfeer. Het ruime aanbod aan winkels en horeca maken de binnenstad tot DE ontmoetings- en verblijfplek van de stad.

Visie

De Groenstructuurvisie sluit aan bij de structuurvisie (Novelle) van de binnenstad. Het groen sluit aan bij historische architectuur en andere fraaie gevels. Er wordt gekozen voor hoogwaardig en beeldbepalend groen met een hoge sierwaarde: grote bomen, stenig, plantenbakken.

Aanleg

Bij de aanplant van bomen houden we rekening met het zicht op de gevels: dus niet overal bomen maar enkele markante bomen op een ruime groenplek. Extra aandacht is nodig voor de groeiomstandigheden van de bomen (ruimte boven- en ondergronds). Rekening houden met het verschil in dynamiek van de diverse plaatsen. Bijv. Brink, Oostersingel en Gouverneurstuin, bomen moeten onaantastbaar blijven, monumentaal met eeuwigheidswaarde, we accepteren hier geen dynamiek die groeiplaats van de bomen verstoort. Maar op andere plaatsen bijv. winkelstraten met veel dynamiek, streven we ook naar het zo oud mogelijk worden van de bomen, maar hier accepteren we soms ook dat een boom moet wijken echter de structuur moet in tact blijven/hersteld worden.

In het stadshart kiezen we niet voor beplantingsvakken, alleen op plekken waar ze niet kwetsbaar zijn door voetgangersstromen e.d.. Hier kiezen we voor groen met een hoge sierwaarde dat wel tegen een stootje moet kunnen.

Bomen van de eerste grootte toepassen die bij aanplant al een forse omvang hebben.

Beheer

Het beheer is intensief (niveau hoog) en er is extra aandacht voor de verzorging van de bomen (groeiplaatsverbetering en bemesting).

3.3.7 Bomen

Aanleg en instandhouding van bomen is complex en gedetailleerd. Daarom zijn in deze paragraaf de hoofdlijnen beschreven, verdere details zijn uitgewerkt in de Bomennota 2004 van de dienst Werk.

Kwaliteit

Bomen en bomenstructuren zijn in de openbare ruimte sterk beeldbepalend en hebben een positieve invloed op de leefomgeving en het welbevinden van de burgers. Ze zijn dé dragers van de groenstructuren en zijn heel vaak de beeldbepalende factor van alle onderdelen van het groene frame.

Monumentale bomen zijn door hun leeftijd cultuurhistorisch van grote waarde en hebben door hun omvang of functie (bijv. herdenkingsboom) extra waarde voor burgers.

Visie

De waarde en prominente rol van de bomen en bomenstructuren moeten we behouden, bomen moeten de kans krijgen om oud te worden. Dit geldt vooral voor gemeentelijke bomen, maar ook (waardevolle) bomen, bomenstructuren en houtwallen van andere eigenaren verdienen bescherming. Het oud worden en blijven van bomen is een langdurig proces waarbij rust en continuïteit gewaarborgd moeten zijn. Omdat er in onze dynamische stedelijke omgeving vele bedreigingen zijn moet bescherming van bomen tegen kap en andere schadelijke invloeden goed geregeld zijn (bijvoorbeeld Algemene Plaatselijke Verordening en lijst van monumentale en waardevolle bomen). Gemeentelijke bomen en bomenstructuren zijn het waardevolst voor het groenbeeld en dienen een hoofdrol te spelen. Bomenstructuren moeten in tact blijven en worden verbeterd, de gemeente heeft een voorbeeldrol voor het zorgvuldig omgaan met bomen. Particuliere bomen en bomenstructuren die belangrijk zijn voor het beeld van de directe omgeving verdienen bescherming. Communicatie over waarde van bomen en bijbehorende natuurverschijnselen is hierbij belangrijk. Daarentegen moeten burgers een bepaalde vrijheid hebben wat betreft omgaan met bomen die een geringe waarde hebben. In bijlage IV staat omschreven hoe bescherming van bomen en groen geregeld is of kan worden.

Aanleg

Beeld en verschijningsvorm van bomen en bomenstructuren worden beschreven in de onderdelen van het groene frame. In deze paragraaf omschrijven we de specifieke aanlegvoorwaarden zodat bomen oud kunnen worden.

Tijdens het ontwerpproces moet bepaald worden hoeveel onder- en bovengrondse ruimte de bestaande en nieuwe bomen moeten hebben. Hierbij moeten we streven naar plaatsen zonder kabels en leidingen. Specifieke aandacht is nodig voor integrale planvormingsprocessen.

Daartoe dient bij de aanvang van een planvormingsproces in beeld te zijn wat de bestaande situatie is en kan integraal worden afgewogen welk groen behouden kan blijven aangevuld met aanleg van nieuwe bomen en groen. Uitgangspunt hierbij is dat monumentale en waardevolle bomen behouden blijven. Ook overige beeldbepalende bomen moeten behouden blijven, echter soms zullen waardevolle bomen plaats moeten maken voor bebouwing of infrastructuur. Dit kan alleen na een zorgvuldige integrale afweging in het begin van het planvormingsproces.

In de Raamnota Openbare Ruimte wordt geregeld dat bij integrale planvormingsprocessen alle facetten van de openbare ruimte in beeld komen waaronder dus bomen en groen.

Soortkeuze: kiezen voor soorten die passen bij de grondsoort, van oudsher bestaan de bomenstructuren in Assen uit eiken, bij oude boomstructuren, dit blijven toepassen.

Voor nieuwe structuren in stedelijk gebied en op wijkniveau kiezen voor structuren die uit 1 boomsoort bestaan. Echter zorgen voor variatie om kaalslag bij evt. toekomstige ziekten/plagen te voorkomen.

Beheer

Het beheer van bomen is erop gericht dat de bomen oud kunnen worden en dat er geen onaanvaardbare risico's ontstaan voor de omgeving.

Het beheer van bomen is erop gericht dat bomen zoveel mogelijk hun natuurlijke habitus verkrijgen.

Kaart 9: Entrees

 Entree

3.3.8 Entrees en rotondes

Kwaliteit

De entrees van de stad zijn de visitekaartjes van de stad. Net als bij de oude stadspoorten vormen de bezoekers zich onwillekeurig een beeld van de achterliggende stad. Op deze wijze dragen ze bij aan de leesbaarheid en oriëntatie van de omgeving. Rotondes zijn de visiteskaartjes op kleinere schaal bijv. entrees van de wijken of delen van de stad.

Visie

Entrees en rotondes verdienen volop de aandacht. Het zijn de pareltjes in de hoofdstructuur. In het karakter van de entrees moet het karakter en de ontstaansgeschiedenis van het achterliggende gebied weerspiegeld worden. Het ontwerp moet voldoende robuust en onderscheidend zijn. De combinatie van groen met kunst kan een belangrijke rol spelen om het gewenste onderscheid te maken.

Aanleg

In principe zijn geen voorwaarden aan de aanleg verbonden

Beheer

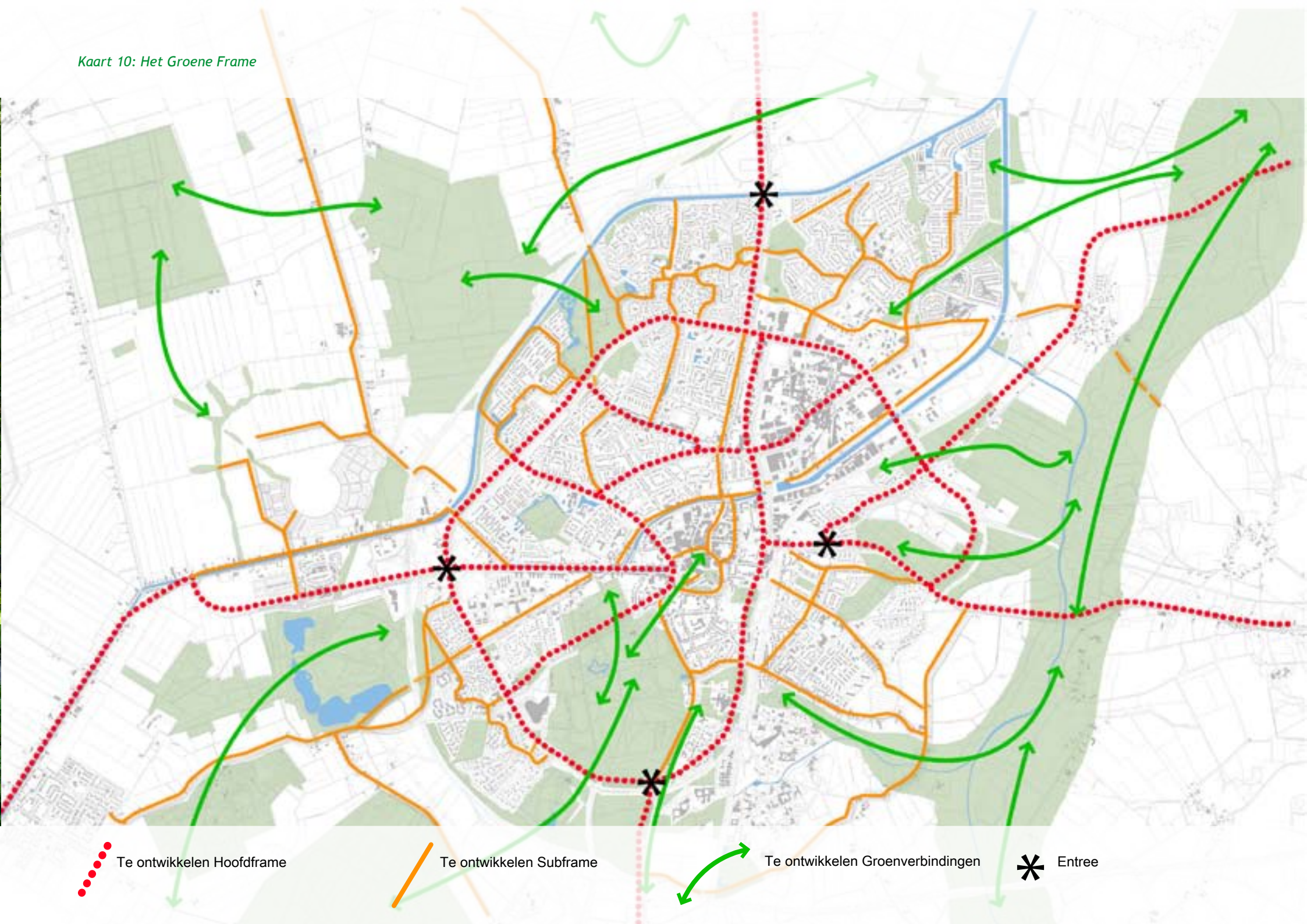
De entrees en rotondes nemen een bijzondere plaats in. Indien mogelijk moeten ze op een hoger niveau onderhouden worden.

Kaart 10: Het Groene Frame

 Te ontwikkelen Hoofdframe

 Te ontwikkelen Subframe

 Te ontwikkelen Groenverbindingen

 Entree

4

0

S T R A T E G I E

4.1 Waarom een plan van aanpak?

De gemeente Assen wil het niet bij een fraaie visie alleen laten. Daarom is er behoefte aan een plan van aanpak dat de acties en activiteiten beschrijft die nodig zijn om de groenstructuurvisie handen en voeten te geven voor de dagelijkse praktijk. Zo'n praktische aanpak voorkomt dat de visie blijft steken in goede bedoelingen. Bij een plan van aanpak horen doelen, prioriteiten en een tijdpad: niet alles kan tegelijkertijd worden opgepakt.

De groenstructuurvisie vraagt om verschillende acties. Sommige hebben betrekking op het gehele grondgebied van de stad, andere op onderdelen. Er kan sprake zijn van activiteiten die zich over langere termijn uitstrekken, andere hebben een korte duur. Het spreekt van zelf dat de bewoners en belanghebbenden zo nodig op de hoogte moeten zijn van de uitwerking en de doorwerking van de groenstructuurvisie in de praktijk. De meeste acties vloeien logisch voort uit de groenstructuurvisie. Zij behoren dan tot de uitwerkingsbevoegdheid van het college van BenW of tot de reguliere taken van de verschillende gemeentelijke diensten.

De komende jaren vragen de volgende drie onderdelen van de groenstructuurvisie om een nadere uitwerking in dit plan van aanpak:

- o **Communicatie**
Zowel de Groenstructuurvisie zelf als de vervolgacties vragen om een eigen benadering van de Assenaren;
- o **Programma's en projecten**
Er zijn programma's of projecten die heel Assen bestrijken en programma's en projecten die een dorp, wijk, een buurt of een gedeelte daarvan betreffen.
  - o Gebiedsoverstijgende programma's en projecten behandelen een thema of onderdeel van de visie uit waarvan een nadere uitwerking of verdieping nodig is. Het gaat bijvoorbeeld om handreikingen voor het lagere schaalniveau of om instrumenten voor het ontwerp, inrichting of beheer die voor heel Assen van toepassing zijn. Het plan Groot onderhoud is hiervan een voorbeeld
  - o Gebiedsgerichte programma's en projecten richten zich op het ontwerpen, inrichten en beheren van een wijk of een deel daarvan zoals een bijzondere plek. De gebiedsgerichte beheervisie is daarvan een voorbeeld.
- o **Nieuwe plannen**
De inbreng van groen in nieuwe ontwikkelingen in de stad en haar omgeving vraagt om een zorgvuldig voorbereiding. Het abstractieniveau van de Groenstructuurvisie is daarvoor te hoog. De gemeente hanteert bij nieuwe plannen een eenduidige werkwijze om het gat tussen Groenstructuurvisie en planvorming te dichten.

4.2 Communicatie en educatie

Communicatie over de Groenstructuurvisie zelf

Direct nadat het gemeentebestuur de Groenstructuurvisie heeft vastgesteld brengt de gemeente een pakkende folder uit voor de bewoners van Assen. Deze folder beschrijft op toegankelijke wijze de hoofdlijnen van de visie. De nadruk ligt op de effecten van het beleid zoals die de bewoner dagelijks merkt (inrichting en beheer). Bewoners moeten kunnen begrijpen wat de gemeente met het groenbeleid wil betekenen voor hun leefomgeving.

Communicatie over vervolgacties

Het plan van aanpak bevat vervolgacties die ook om communicatie met de omgeving vragen. Zo zullen het opstellen en uitvoeren van plannen op gebiedsniveau vragen om communicatie met bewoners en belanghebbenden. Bewoners en belanghebbenden moeten zo de kans krijgen mee te denken over het groen in hun directe omgeving. Deze specifieke communicatie is op dit moment niet te plannen en zal dus te zijner tijd deel uit maken van de desbetreffende activiteiten.

Natuur en milieueducatie (NME)

Deze speelt een belangrijke rol in de communicatie richting burgers en vooral de jonge inwoners. In Assen heeft NME zich de afgelopen 25 jaar ontwikkeld tot een professioneel uitgevoerde taak, voor omliggende gemeenten vervult de afdeling een voortrekkersrol. De taak richt zich op ondersteuning onderwijs, projecten voor inwoners, beheer kinderboerderijen, ondersteuning overige groepen. Om de inwoners groen- en milieubewustzijn bij te brengen, de contacten in de wijken te blijven houden en mee te werken aan sociale samenhang aldaar, is een belangrijke rol weggelegd voor NME. Immers zo brengen we de inwoners actief in contact met de openbare ruimte.

4.3 Programma's en projecten

4.3.1 Gebiedsoverstijgende programma's en projecten

Visie op het gemeentelijk groenbeheer

Deze visie beschrijft de algemene kaders voor het beheer van het openbaar groen. Als deze visie er ligt is het mogelijk gebiedsgerichte beheervisies te maken. Deze dienen als richtlijn voor het dagelijks beheer en onderhoud van het wijkgroen. De visie op het gemeentelijk groenbeheer zorgt er voor dat de wijkvisies allemaal vanuit dezelfde gedachte worden opgesteld en dezelfde uitgangspunten hanteren. Het beheer van het groen aan de ene kant van Assen kan immers wel op andere soorten zijn gericht, maar mag op hoofdlijnen niet verschillen van een andere kant van Assen.

Het opstellen van de beheervisie behoort tot de uitwerkingsbevoegdheid van het college van BenW. De start van het opstellen van deze beheervisie is gepland najaar 2006.

Vervolmaking van het groene frame

Het groene frame van Assen is in deze visie op hoofdlijnen in een beeld vastgelegd. Er kunnen op onderdelen verschillen zijn tussen dit beeld en de dagelijkse praktijk. Een studie moet het groene frame als het ware vervolmaken. Het gaat om de volgende vragen:

- o waar ontbreken in de praktijk onderdelen van het frame;
- o welke van deze ontbrekende onderdelen zijn essentieel voor het frame en moeten dus worden aangepakt om het frame als geheel te laten functioneren;
- o welke koppeling met andere ingrepen in de openbare ruimte is mogelijk;
- o wat moet en/of kan met prioriteit worden aangepakt?

De uitkomsten van deze studie dienen als input voor nieuwe plannen en voor herstructureringsplannen op gebiedsniveau. Het uitvoeren van de studie behoort tot de reguliere taken van de diensten Stadsontwikkeling en Stadsbeheer. De start van deze studie is gepland voor het najaar 2006.

Programma van verbeterpunten

Bij het opstellen van de groenstructuurvisie is gebleken dat de inbreng van groene doelstellingen in andere plannen optimaler kan plaatsvinden. Hiervoor zijn gereedschappen nodig die de gemeente Assen zelf moet ontwikkelen:

- o *Kabel- en leidingplannen*
Het creëren van meer ondergrondse ruimte voor groen van formaat is op bepaalde plekken in de stad nodig om het groen tot volle wasdom te laten komen. Ook in nieuwe plannen is het beschikbaar hebben van ondergrondse ruimte nodig. Er ontbreken thans richtlijnen voor het ontwerp en eventuele herstructurering van de ondergrondse ruimte. Het programma dient deze leegte op te vullen;
- o *Bewegen in het groen*
De groene ruimten van Assen hebben een betekenis voor sport, spel en recreatie. Deze vormen van bewegen zijn speerpunt van het gemeentelijk beleid. Het programma moet een antwoord geven op de vraag hoe en waar de inrichting van het groen kan bijdragen aan dit speerpunt;
- o *Waterplannen*
Het programma moet uitgangspunten formuleren voor de inbreng van groene doelstellingen in waterplannen. Deze ontbreken thans;
- o *Betekenis en inbreng van particulier groen in de openbare ruimte.*
In sommige wijken bepaalt het particuliere groen de kwaliteit van de openbare ruimte sterker dan het openbare groen. De vraag is óf en zo ja, met welke maatregelen de gemeente het behoud van de kwaliteit van dit particuliere groen kan ondersteunen anders dan door bijplaatsen van openbaar groen. Het programma dient op deze vraag een antwoord te formuleren.

Het uitwerken van dit programma van verbeterpunten is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de diensten Stadsontwikkeling en Stadsbeheer. Het gaat veelal om het ontwikkelen van technische richtlijnen voor ontwerp, inrichting en beheer. Bepaalde onderdelen van dit programma -zoals de keuze voor ondersteunende maatregelen voor particulier groen- kunnen onderwerp zijn van bestuurlijke besluitvorming. Het opstellen van het programma Verbeterpunten start in 2007.

Inventarisatie van de natuurwaarden van de hoofdverbindingen (actualisatie)

De Groenstructuurvisie benoemt verschillende hoofdverbindingen die de stadsnatuur verbinden met de natuur in de omgeving. Deze zijn met groene pijlen aangeduid op kaart 6. Op hoofdlijnen zijn de natuurwaarden in deze verbindingen bekend. Om de ontwikkelingsmogelijkheden van deze verbindingen ten volle te kunnen uitbuiten is een actuele inventarisatie van de aanwezige natuurwaarden nodig. Vaak gaat het om een aanvulling van reeds bekende gegevens. Dat is iets anders dan het uitvoeren van een gebiedsdekkende kartering.

De uitkomsten maken het mogelijk op detailniveau de passende maatregelen te nemen. De uitwerking van die maatregelen gebeurt veelal in plannen op gebiedsniveau en nieuwe plannen. Het (doen) uitvoeren van deze inventarisatie behoort tot de reguliere taken van de dienst Stadsbeheer. De start van deze inventarisatie is gepland in het vroege voorjaar van 2007.

Plan Groot Onderhoud

Groot onderhoud van groen is noodzakelijk om het groen en het dagelijks groenbeheer up-to-date te houden. Groot onderhoud komt vaak neer op het vervangen van het bestaande groen door nieuw om de bestaande situatie op peil te houden. Herstructurering van de groene ruimte valt hier duidelijk buiten: dat kan tot de nieuwe plannen worden gerekend. Het uitvoeren van groot onderhoud vraagt om een planmatige aanpak: er is sprake van beslag op een deel van de reguliere middelen.

Het doel van het plan Groot onderhoud is dan ook het plannen van eigen werkzaamheden en eigen middelen van de beheerder. Zo'n planmatige aanpak voorkomt verrassingen bij het opstellen van de jaarlijkse begroting. Het plan Groot onderhoud is voor andere onderdelen van de gemeente tevens een basis om na te denken over koppeling met hun eigen werkzaamheden.

Het plan Groot onderhoud is een dynamisch document. Na reconstructie van oude onderdelen van de stad gelden is de feitelijke situatie veranderd. Bovendien worden voortdurend nieuwe onderdelen aan de stad toegevoegd. Het opstellen van het plan Groot onderhoud en het uitvoeren behoort tot de reguliere taken van de dienst Stadsbeheer.

Het plan Groot onderhoud neemt in ieder geval de volgende aspecten van het stedelijk groen in beschouwing:

- o per geografische eenheid een uitspraak over de actualiteit van het oorspronkelijke groene ontwerp: kan dit binnen de bestaande stedenbouwkundige opzet gehandhaafd blijven of is vervanging van het oorspronkelijke groene ontwerp door een eigentijds ontwerp een betere aanpak. De beheersvisies op gebiedsniveau kunnen deze keuze ondersteunen;
- o een uitspraak over de actualiteit van de oorspronkelijke doelstellingen van de verschillende onderdelen van het groen. Hierbij komen in ieder geval aan de orde de aspecten visuele waarde en structuur bepalende waarde van het groen in het stedenbouwkundig ontwerp, speelwaarde, recreatiewaarde, natuurwaarde, sociale veiligheid, verkeersveiligheid, geluidwering en beheerbaarheid (in willekeurige volgorde);
- o de omloopsnelheid van de verschillende groensoorten in jaren
- o de huidige leeftijd van het bestaande groen.

Als deze aspecten bekend zijn, kan het plan groot onderhoud vervolgens uitspraken doen over de volgende vragen:

- o op welke plekken in de stad is het groen aan vervanging toe;
- o wanneer moet deze vervanging uiterlijk plaats hebben;
- o welke uitgangspunten en criteria horen bij die vervanging;
- o om welke typen en hoeveelheden gaat het (oud en nieuw);
- o wat is de meest gewenste aanpak bij de vervanging;
- o welke koppeling met andere werkzaamheden aan de openbare ruimte is mogelijk;
- o wat zijn de kosten die met de vervanging gemoeid zijn;
- o waar is nog sprake van groot onderhoud, waar is er feitelijk behoefte aan herstructurering (en valt dus buiten het plan Groot onderhoud!).

Op basis van deze uitspraken én een financiële planning is het mogelijk definitieve prioriteiten te stellen voor het groot onderhoud aan de verschillende groene onderdelen van de stad. Nu al is duidelijk in welke volgorde groot onderhoud nodig is in de verschillende wijken (tabel hierna)

Tabel: Prioriteit groot onderhoud

Wijk	Aanleiding voor groot onderhoud	Prioriteit *)
Lariks	verouderd groen, achteruitgang openbare ruimte	1
Pittelo	verouderd plantsoen, buurt ervaart te veel grote bomen, wijk zit ruim in parkeerplaatsen	2
Peelo	functieverlies van groenstructuren: achterkanten komen in zicht, "verkeerd" plantsoen en/of verouderd groen, groen heeft weinig ruimte, buurt ervaart te veel grote bomen	2
Schildersbuurt	verouderd plantsoen, verouderd gazon	1
Vredeveld	verouderd plantsoen, verouderd gazon	3
Baggelhuizen Noord	verouderd plantsoen	2
Baggelhuizen overig	geen knelpunt:	
Noorderpark (Smetanalaan/ Groningerstraat/ Zwartwaterseweg)	verouderde beplanting, verouderd gazon	2
Noorderpark (Nobellaan/ Kanaal/ Zwartwaterseweg)	plaatselijk vooral verouderde beplanting, daarnaast verouderd gazon	2/3

*) De prioriteit is relatief aangegeven (1=zeer hoog, 2=hoog, 3=moet ook)

Ook is nu al te zeggen dat de bedrijventerreinen grotendeels buiten het plan Groot onderhoud zullen vallen. Met uitzondering van Messchenveld, Peelerpark en Schepersmaat is de groene inrichting van alle bedrijventerreinen sterk verouderd. Een nieuwe visie voor het gebied Kanaal/Europaweg/Industrieweg is in voorbereiding. De overige terreinen zijn geen van alle een visitekaartje voor Assen. De reconstructie van het groen vraagt om een nieuwe visie op gebiedsniveau. Hiervoor is het plan Groot onderhoud niet bedoeld. Pas nadat zij zijn gereconstrueerd, kunnen de desbetreffende terreinen een plaats krijgen in het plan Groot onderhoud. De bedrijventerreinen Messchenveld, Peelerpark en Schepersmaat kunnen wel een plaats krijgen in het plan Groot onderhoud. De uitgangspunten voor deze beide terreinen zijn nu bekend en up-to-date.

De bossen zijn bij uitstek de visitekaartjes van Assen. Groot onderhoud is op de bossen feitelijk niet van toepassing. De ontwikkeling van de bossen verloopt langs de lijnen van de natuur en is verder gericht op het behoud van cultuurhistorische waarden. Regulier bosbeheer volstaat. De beheervisie van de begraafplaatsen is in ontwikkeling. Als deze gereed is kan het plan Groot onderhoud hierop worden aangepast

4.3.2 Gebiedsgerichte programma's en projecten

In bestaande stadsdelen is allereerst sprake van regulier beheer en onderhoud. Voor iedere wijk, dorp of recreatiegebied beschikt Assen over een actueel onderhoudsschema dat zich louter richt op het instandhouden van het bestaande groen. Er is thans geen document beschikbaar dat de oorspronkelijke stedenbouwkundige visie verbindt met de huidige beheersituatie. Dat heeft op bepaalde plaatsen tot gevolg dat de kwaliteit van de openbare ruimte achteruitgaat. Zo heeft veel groen in Assen tot taak achterkanten of zijkanten van bebouwing te camoufleren. Ontoereikende beheers- en onderhoudsmaatregelen maken deze kanten op een ongewenste manier zichtbaar. Oorspronkelijk natuurlijk beheer is onderhevig geweest aan versnippering. Dit heeft plaatselijk geleid tot aantasting van het beeld en natuurwaarden. Zo zijn er nog meer voorbeelden denkbaar.

Gebiedsgerichte beheervisie

Er is dringend behoefte aan een beheervisie per onderdeel van de stad. Zo'n gebiedsgerichte visie slaat de brug tussen de overall visie op het stedelijk groenbeheer en de individuele wijk. De beheervisie gaat daarbij uit van het wensbeeld voor het groen zoals dat voortvloeit uit het stedenbouwkundig concept voor die wijk. Dat kan het oorspronkelijk concept zijn maar ook een reeds aangepast concept. Ook de uitgangspunten van ander actueel beleid voor het gebied maken deel uit van visie. Het gaat om een integrale benadering van het groene beheer.

Naast de doelstellingen en uitgangspunten beschrijft de beheervisie de gewenste maatregelen en het noodzakelijke investeringsniveau. Voorts bevat de visie richtlijnen voor het onderhoud op wijkniveau.

Het opstellen van een gebiedsgerichte beheervisie kan ook aanleiding zijn deze stedenbouwkundige uitgangspunten of het groot onderhoud nog eens onder de loep te nemen. Andere groenvormen of beplantingskeuze kunnen eigentijdse oplossingen bieden voor hedendaagse opgaven. Een nijpend parkeerprobleem geeft daar bijvoorbeeld aanleiding toe. Zo kan een beheervisie uiteindelijk tot een nieuw plan leiden (zie paragraaf 4.4). Zo'n gebiedsgerichte beheervisie is dan ook een dynamisch document.

Het uitwerken van zo'n visie per stadsonderdeel vraagt om intensieve communicatie met bewoners en belanghebbenden. Voor iedere nieuwe visie wordt deze communicatie dan ook van te voren uitgewerkt.

Het opstellen van de gebiedsgerichte beheervisies behoort tot de verantwoordelijkheid van de dienst Stadsbeheer. De beleidsuitgangspunten zijn immers bekend. Het opstellen van de beheervisies kan pas plaatsvinden nadat de overall visie op het gemeentelijk groenbeheer gereed is. Deze bevat zoals aangegeven de noodzakelijke uitgangspunten voor het groenbeheer. Ook is er sprake van een samenwerking tussen het opstellen van de beheervisies en het beschikbaar zijn van een plan Groot onderhoud. Een volgorde in de prioriteit voor het opstellen van de verschillende beheervisies is derhalve pas in de tweede helft van 2007 aan te geven. Het doel is in 2010 voor iedere wijk over een actuele beheervisie te beschikken.

Inventarisatie natuurwaarden per wijk (actualisatie)

Voorafgaande aan het opstellen van een beheervisie is er behoefte aan een actualisatie van de aanwezige natuurwaarden om deze beter in het huidige beheer te kunnen opnemen. De volgorde van deze inventarisaties hangt volledig af van de volgorde van de wijkvisies

4.4 Aanpak op planniveau (nieuwe plannen)

De doorwerking van de Groenstructuurvisie in nieuwe plannen vergt een geheel eigen aanpak. Het gaat om het vertalen van de groene doelstellingen naar bestemmingsplannen en herstructureringsplannen. Vaak vindt bij het opstellen van dergelijke plannen een afweging tussen verschillende functies plaats. Zij zijn dan ook vaak onderwerp van bestuurlijke besluitvorming.

In de aanloop tot die besluitvorming zet de gemeente Assen groene doelstellingen op evenwichtige wijze af tegen de doelstellingen voor de andere functies:

- o de eerste stap bestaat uit het toepassen van de uitgangspunten (hoofdstuk 2) en de referentiebeelden voor het groene frame (hoofdstuk 3) op het nieuwe plangebied;
- o hieruit volgt een eerste groen wensbeeld voor de toekomstige situatie. Dit wensbeeld heeft het abstractieniveau van een visiestudie voor het gebied. Nog niet alle hiaten in kennis hoeven te zijn opgevuld;
- o de confrontatie van het wensbeeld met het actuele beleid voor de andere functies die in het plangebied een plaats krijgen maakt knelpunten en onvolkomenheden in het groene wensbeeld zichtbaar. Hieruit is een verfijnd groen wensbeeld op te maken en vloeien vervolgacties voort die de hiaten in kennis moeten opvullen. Pas daarna is er sprake van een volledig beeld van de ontwikkelingsmogelijkheden voor het groen die een evenwaardige plaats in de verdere, integrale planvorming garanderen;
- o besluitvorming over deze nieuwe plannen is meestal gekoppeld aan bijvoorbeeld bestemmingsplanprocedures. Deze maken een bestuurlijke controle op de groene inbreng mogelijk. De Raamnota Openbare ruimte beschrijft de interne processen die de gemeente hanteert bij de uitwerking van eerste visie via ontwerp tot inrichtingsplan en beheerplan.

50

S A M E N V A T T I N G

1. De ambities

Alle betrokkenen bij Assen zijn trots op het groen. De gemeente geeft met de Groenstructuurvisie uiting aan die trots en zorgt ervoor dat iedereen ook in de toekomst trots kan blijven.

- o Met de Groenstructuurvisie legt het gemeentebestuur van Assen het groenbeleid voor de gemeente voor langere termijn vast. De Groenstructuurvisie begint met een blik terug: de groene geschiedenis van Assen strekt zich over vele eeuwen uit. De grote verworvenheden uit die lange periode én het eigen tempo waarin groen groeit vragen ook dat de visie vooruit kijkt. In ruimtelijke zin heeft de visie betrekking op 20 jaar. De concrete acties die de gemeente zich voorneemt bestrijken de periode 2006 – 2010.

De Groenstructuurvisie is voorlopig het sluitstuk van de grote structuurnota's van de gemeente Assen. Daar waar ander beleid reeds is vastgelegd of plannen in voorbereiding en uitvoering zijn neemt de Groenstructuurvisie de uitgangspunten over. Voor nog te ontwikkelen beleid en nieuwe plannen is de visie toetssteen, aanjager van ontwikkelingen én inspiratiebron.

De Groenstructuurvisie geeft de drie groene ambities van het bestuur weer:

- o Assen beschermt de bestaande groenstructuren tegen claims op de openbare ruimte. Het gaat zowel om claims op de oppervlakte van het groen als om claims op de kwaliteit van het groen;
- o Assen bouwt waar nodig onvolledige groenstructuren uit en rondt deze af;
- o Assen betreft de 'groene belangen' vroegtijdig in de ruimtelijke planvorming en zorgt voor een evenwichtige afweging.

2. Van ambities naar uitvoering

2.1. Groen in de stad: de uitgangspunten

Een analyse van het bestaande beleid heeft geleid tot de uitgangspunten voor de Groenstructuurvisie. Voorop staat dat alle functies die in een stad voorkomen zoals wonen, werken en recreëren baat hebben bij een groene omgeving. Groen maakt en houdt de stad en de omgeving leefbaar. Groen zorgt voor verbinding tussen de stedelijke functies onderling en tussen de stad en de omgeving. Het is belangrijk dat het groen zelf kwaliteit en identiteit heeft: het groen moet fraai en beheerbaar zijn en het groen moet herkenbaar zijn.

De Groenstructuurvisie beoordeelt die kwaliteit en de identiteit aan de hand van vier criteria:

- o **het beeld.** De mate waarin het groen aansluit bij het karakter van de stad en het omliggende landschap;
- o **de functies.** De mate waarin het groen voldoet aan de aan de functies die daaraan zijn toegekend;
- o **de aanleg.** De balans tussen ontwerp, gebruik en beheer bepaalt of groen letterlijk aanslaat;
- o **het beheer.** Het beheer bewaart het oorspronkelijke ontwerp en moet tegelijkertijd kunnen inspelen op nieuwe omstandigheden;

De Groenstructuurvisie beschouwt de eerste twee aspecten beeld en functie nadrukkelijker dan de laatste twee. Het gaat immers om de beleidsvraag: wat willen wij bereiken met het groen? In dat licht zijn aanleg en beheer vooral implementatieopgaven.

2.2. Het beeld

Over het gewenste beeld doet de Groenstructuurvisie de volgende uitspraken:

- o de oorspronkelijke landschappelijke gegevens zijn door accentueren en herstellen herkenbaar gemaakt in de verschijningsvorm van het groen in de stad;
- o de verschijningsvorm van het groen sluit aan bij de functie en kenmerken van de plek waar het voorkomt;
- o het groen speelt een hoofdrol bij het structureren van de stad, het is hierbij afwisselend leidend en volgend;
- o vanwege hun belangrijke rol worden (grote) bomen gekoesterd en gerespecteerd;
- o grote groenelementen in de stad maken onderdeel uit van een groen netwerk. Aanleg en onderhoud zijn gericht op het versterken en uitbouwen van het bestaande netwerk;
- o Met bestaand groen wordt zeer zorgvuldig omgegaan. Dit geldt zowel voor beheer als ontwerp. Voortijdige vervanging is kapitaalvernietiging.

2.3. De functies

Op de functies van het groen zijn de volgende uitspraken van toepassing:

- o Assen streeft naar multifunctioneel groen. Per structurelement of per gebied wordt aangegeven welke functies prioriteit hebben;
- o de ruimtelijke identiteit van de stad en de invloed van de groenvoorzieningen daarop moeten worden verbeterd;
- o natuurwaarden worden behouden en ontwikkeld, ecologische principes gelden als basis voor inrichting en beheer. De groene gebieden in Assen vormen een raamwerk voor natuurontwikkeling in de stad en zijn een verbinding met het omliggende landschap.
- o om de kwaliteit van de openbare ruimte te vergroten wordt aan de vormgeving en het onderhoud van het groen veel aandacht besteed, het is geen restpost;
- o de gebruiksmogelijkheden van het groen, met name voor (actieve) recreatie in de directe woonomgeving worden geoptimaliseerd. De eisen en wensen van de verschillende gebruikers staan hierbij centraal;
- o De mogelijkheden voor een betere en meer verantwoorde waterberging worden benut, evenals de kansen die dit biedt voor vormgeving en gebruik. Tegelijkertijd wordt gewaakt voor nadelige gevolgen van de functie waterberging.

2.4. Het groene frame

Aan de hand van deze uitgangspunten is het mogelijk de betekenis van het aanwezige groen in de stad en de omgeving te schetsen. "Het groene frame" is de aanduiding het samenhangende stelsel van groene elementen die de ruimtelijke opbouw van het groen bepalen. Dit groene frame bestaat uit

- o *Water en groen* waterlopen met groene zoom;
- o *Groene gebieden* bossen, parken, recreatiegebieden, brinken, begraafplaatsen en dergelijke;
- o *Nieuwe natuur en groen* te realiseren natuur en groen gebieden.
- o *De groene randen* de plekken waar de stad het omringende landschap raakt;
- o *Grote lijnen* de hoofdlijnen van de stad;
- o *Detailstructuren* secundaire lijnen en groenstructuren in dorpen, wijken en op bedrijventerreinen: wijken eigen identiteit gebaseerd op geschiedenis van de wijk (kind van zijn tijd);
- o *Bomen* bomenstructuren, monumentale en waardevolle bomen;
- o *Entrees* de entrees van de stad.

Voor ieder van deze onderdelen is een referentiebeeld te schetsen. Dit gewenste eindbeeld komt tot stand aan de hand van vier vragen:

- o Wat maakt dit onderdeel van het frame zo waardevol (de vraag naar kwaliteit)
- o Wat willen wij met dit element (de vraag naar visie)
- o Wat betekent dit voor de vorm en inrichting (de ontwerpvrage)
- o Wat zijn de uitgangspunten voor het beheer (de beheervrage).

De referentiebeelden maken het mogelijk het bestaande en het toekomstige groen te toetsen op zijn waarden. Zo ontstaat het inzicht in de toepassing, de kwaliteit en de kwantiteit van het groen in Assen. De uitkomsten van deze toets zijn vastgelegd op kaart 10, het Groene Frame.

3. De opgaven

Uit uitgangspunten en de toets van het groene frame aan de referentie beelden blijkt dat de belangrijkste ruimtelijke opgaven liggen in de groene verbindingen tussen de stad en omliggende landschap, langs de hoofdverkeersaders en het versterken van detailstructuren in de wijken.

Meer thematische opgaven zijn het ontbreken van instrumenten om de uitvoering van het beleid te kunnen sturen. Deze opgaven zijn vertaald in een plan van aanpak.

4. De uitvoering

De Groenstructuurvisie bevat een plan van aanpak waarmee de gemeente Assen aangeeft dat zij het niet alleen bij fraaie woorden wil laten. Het plan van aanpak bestaat uit drie onderdelen:

- o communicatie en educatie
- o programma's en projecten
- o nieuwe plannen.

Onder deze onderdelen vallen tal van acties. Bij iedere actie horen een startdatum en een einddatum. De belangrijkste acties zijn:

Onderdeel	Planning
<i>Communicatie</i>	
Voorlichting over de Groenstructuurvisie	2006, na vaststelling Groenstructuurvisie
Voorlichting over gebiedsgerichte plannen	continu, waar van toepassing
<i>Programma's en projecten</i>	
Visie op het gemeentelijk groenbeheer	start eind 2006, afronding 2007
Studie vervolmaking groene frame	start eind 2006, afronding 2007
Programma van verbeterpunten	start 2007, afronding 2007
Actualisatie natuurwaarden hoofdverbindingen	start vroege voorjaar 2007, loopt door in 2008
Plan groot onderhoud	2007
Opstellen gebiedsgerichte beheersvisies	start na afronding visie gemeentelijk groen beheer in 2007, loopt door tot 2010
Actualisatie natuurwaarden op gebiedsniveau	Parallel met opstellen gebiedsgerichte beheersvisies
<i>Nieuwe plannen</i>	
Vertalen Groenstructuurvisie naar planniveau	continu, waar van toepassing

CAPÍTULO XXIII

Peinados ha
nsa, implacable.
los bolsillos, que
distraídamente
muslo derecho

B I J L A G E N

Bijlage I

De wijken en dorpen, uitwerking per wijk van karakter van het groen.

Karakterkenmerken

Het groene karakter van een wijk is te schetsen aan de hand van de volgende kenmerken:

- o de hoofdstructuur, ook aangeduid als het frame;
- o de detailstructuur of subframe (voor zo ver dit van toepassing is);
- o de relatie met het oorspronkelijke landschap;
- o het buurtgroen;
- o de randen van de wijk.

Dit samenstel van kenmerken geeft de opvattingen weer die stedenbouwers hadden toen zij de wijk ontwierpen. Iedere wijk is daarmee "een kind van zijn tijd". Als de wijk over een lagere periode tot stand is gebracht kunnen de woonbuurten binnen die wijk onderling van karakter verschillen.

Hoewel de relatie met het oorspronkelijke landschap in veel wijken van Assen niet herkenbaar is, is deze op een verborgen manier nadrukkelijk aanwezig. Assen kent van oorsprong relatief hoge grondwaterstanden die de groei van hoge bomen (plaatselijk) beperken. In sommige wijken is de grondwaterstand zelfs doorslaggevend voor de keuze van de beplanting.

Voor het overgrote deel van de wijken van Assen geldt dat het groen dient om zijkanten en achterkanten van de bebouwing te verhullen. Dit gegeven bepaalt het beheer: als er gaten in het plantsoen vallen worden deze achter- en zijkanten zichtbaar.

Marsdijk

Het plan Marsdijk omvat meerdere woonbuurten die alle zijn gebouwd in de periode van 1987-1999. De groene hoofdstructuur is gekoppeld aan de hoofdontsluiting: Marsdijk kenmerkt zich door lanen met forse, opgesnoeide bomen van inheemse oorsprong. In dit plan vervult het subframe van boombeplantingen met gazon een belangrijke rol: de verhouding gras-beplanting zorgt voor het open karakter van de wijk.

De relatie met het oorspronkelijke landschap is zichtbaar aanwezig. Historische structuren zoals boswallen, de oude Marsdijk en het voormalig beekdal zijn behouden. Zij scheiden de verschillende buurten.

De randen van de wijk worden bepaald door de harde lijnen van de reeds aanwezige infrastructuur (kanaal, Europa weg).

Het centrale wijkpark Anne Frank park, het Den Uijl plantsoen en De Landjes hebben belangrijke visuele en recreatiefuncties (uitloop, sport en spel). Het buurtgroen in de woonomgeving is ruim van opzet: veel bodembedekkende beplanting met eveneens veel gazon voor speelruimte.

Het beheer is eenvoudig vanwege de opzet én de leeftijd van het openbaar groen.

Peelo

Ook Peelo omvat verschillende woonbuurten die zijn gebouwd tussen 1979 en 1988. Geen wijk is zo'n kind van z'n tijd als Peelo: zwaar aangezet groen langs de ontsluitingswegen, veel bochten en slechte oriëntatiemogelijkheden. De groene hoofdstructuur omzoomt de verschillende woonbuurten als een kunstmatig landschap. In deze wijk zorgt de hoofdstructuur ook voor inkapseling van zij- en achterkanten van de bebouwing. Dit gebeurt onder andere met veel bosplantsoen. Er is overigens geen sprake van een relatie met het oorspronkelijke landschap. De randen van de wijk zijn deels groen en deels hard. De harde randen komen voor langs de Ter Aardseweg, het wegvak Peelo en de Noord-Willemsvaart.

Het lage groen in de directe woonomgeving oogt kleiner dan het hoge buurtgroen. Dit is vanuit oogpunt van sociale veiligheid en oriëntatie niet ideaal.

Het beheer is bewerkelijk: veel klein groen scheidt de infrastructuur van de omgeving zoals bij parkeerplaatsen. Dit kleine camouflagegroen nadert het einde van de levenscyclus. Het beheer richt zich voorts op het gesloten houden van het aanwezige plantsoen: als er gaten vallen in het openbaar groen langs de wegen worden veel achter- en zijkanten van bebouwing zichtbaar. De beplanting van de geluidswallen langs de Europaweg is toe aan renovatie: een deel van het groen groeit over de weg. Dit leidt tot intensief onderhoud.

Pittelo

De verschillende buurten in de wijk Pittelo zijn tot stand gekomen tussen 1970 en 1975. De groene hoofdstructuren zijn geconcentreerd in het recreatiepark, de kanaalstrook en tussen de woonbuurten. Deze groenstructuur bestaat uit beplantingen die een landschap suggereren. De relatie met het oorspronkelijke landschap is overigens verdwenen. Er is betrekkelijk weinig groen in de wijk zelf. Bomenstructuren begeleiden de hoofdinfrastructuur in de wijk. Verder komt er 'blokplantsoen' voor. Het gaat dan om sterk tijdgebonden deelontwerpen voor willekeurige plekken in de wijk: blokken groen ter wille van het groen. De verhouding plantsoen-gazon is in de loop der tijd naar gazon verschoven: achter- en zijkanten van bebouwing worden meer en meer zichtbaar.

Het buurtgroen in de woonomgeving is plaatselijk gedateerd. In de openbare ruimte overheerst de bestrating (loopruimte).

Het beheer vraagt de komende jaren veel aandacht: veel van het toegepaste groen nadert het einde van de levenscyclus. Daarnaast vraagt de steeds verder afnemende oppervlakte plantsoen aandacht. Ook de verhoudingen in de massa van het groen dat de hoofdinfrastructuur begeleidt vragen aandacht.

Noorderpark

Het Noorderpark bestaat feitelijk uit meerdere wijken. Noorderpark 1 ligt tussen de Zwartwaterseweg, de Europaweg, de Groningerstra en de Smetanalaan. Dit gedeelte is gebouwd tussen 1968 en 1974. Noorderpark 2 (wie durft) wordt begrensd door de Smetanalaan en de Europa weg. Dit gedeelte stamt uit de periode 1974 en 1978. Tot slot zijn er de buurten Veningerland en het gedeelte tussen Nobellaan en Zwartwaterseweg en Troelstralaan. Deze laatste zijn van eerdere datum (circa 1960 –1971).

Het Noorderpark laat de overgangen zien die er in deze periodes zijn geweest in het denken van de stedenbouwers.

Er is geen sprake van een echte 'groene samenhang'. In tegenstelling tot de voorgaande wijken bestaan hier geen centrale ontsluitings- of toegangswegen die het groene frame dragen. Wel lopen door het gebied belangrijke stedelijke verbindingroutes die deels als dragers fungeren. De oorspronkelijke bomenstructuur ontbreekt op veel plaatsen. Plaatselijk komen 'eilanden van groen' voor. In totaliteit oogt de wijk weinig groen.

De hoge grondwaterstand in deze wijk bepaalt voor een belangrijk gedeelte de keuze van de bomen. Het oorspronkelijke landschap is in deze wijk zo indirect aanwezig. Verder is het oorspronkelijke landschap niet meer herkenbaar.

Het buurtgroen in de woonomgeving oogt 'stedelijk' en is in het oudste gedeelte wat gedateerd. In het nieuwere gedeelte voldoet het buurtgroen ruimtelijk en technisch goed.

Het beheer van het groen is relatief eenvoudig.

De Lariks

De Lariks bestaat uit zes woonbuurten die zijn gebouwd tussen 1960 en 1969. De buurten kenmerken zich door een zeer recht stramien. De wijk wordt gedomineerd door het oude landgoed waar zij omheen ligt. De visuele overgang tussen het Noorderpark en De Lariks is de Groen van Prinstererlaan en niet de Nobellaan, waar formeel de grens ligt.

De groene hoofdstructuur is hoofdzakelijk geconcentreerd rond het 'Larixbos' en langs de Waterpartijen. Deze structuur komt voort uit het cultuurhistorisch bepaalde landschap. De 'oude Langedijk' is een cultuurhistorisch element (eikenlaan) langs de rand van de wijk die in stand is gebleven.

De ontsluitingswegen maken ook hier deel uit van het stedelijk net. Langs de Maria in Campislaan en de Troelstralaan is sprake van een doorgaande bomenstructuur. Bomen als verbindende factor ontbreken verder op veel plaatsen. De ligusterhagen die particulier eigendom zijn zorgen voor enige mate van eenheid in de wijk. Het buurtgroen in de woonomgeving is minimaal en oogt stedelijk. Er is weinig ruimte om te spelen.

Het beheer van het openbaar groen is eenvoudig: dit groen is beperkt van omvang.

Baggelhuizen

Baggelhuizen bevat meerdere woonbuurten die zijn ontwikkeld tussen 1972 en 1977. Het noorden van de wijk is het oudst. Deze buurt vormt de overgang tussen de stedenbouwkundige opvattingen van de jaren zestig en die van de jaren zeventig. Met uitzondering van de boombeplanting langs de wijkontsluitingsweg is er in dit gedeelte geen sprake van een echt groen frame. De ontsluitingswegen in het zuidelijk gedeelte van de wijk zijn veel sterkere dragers van een dergelijk frame.

De groene hoofdstructuur is fors van opzet. Deze structuur bestaat uit het 'Roeye stuk' (bos), de randen van de wijk langs de A28 en de Europaweg en tot slot de scheidingen tussen de woonbuurten. Het Roeye Stuk is ruig gelaten vanwege de grondwaterstand die van nature hoog is. Hier is de relatie met het oorspronkelijk landschap zeer herkenbaar. Ook de lanen Kortbossenpad, Westerwoldestraat en Oude grachtpad weerspiegelen het oorspronkelijke cultuurhistorische landschap

Het buurtgroen in het noordelijk gedeelte beperkt zich tot blokvormige perceeltjes. Het buurtgroen in het zuidelijk gedeelte van de wijk weerspiegelt de opvattingen van de jaren 70: ruim en gevarieerd met veel groene (woon)pleintjes. In de hele wijk is groen toegepast om de achterkant van de bebouwing aan het zicht te onttrekken.

Het beheer van de hoofdstructuur is door de opzet eenvoudig. Het beheer van het buurtgroen in het noordelijk gedeelte is door de omvang van de blokken bewerkelijk. Aandachtspunt in het beheer is de afschermdende functie van het groen: als er gaten vallen worden achterkanten zichtbaar.

Westerpark

Het Westerpark is in de jaren vijftig gerealiseerd. Deze wijk heeft een 'Engels' karakter dat wordt bepaald door het particulier groen. Oude houtwallen langs de A. van Schendellaan, de Westerlaan en de Witterstraat zijn cultuurhistorische overblijfselen. Het openbare groen bestaat voornamelijk uit de boombeplanting langs de beide ontsluitingswegen, de Hoofdlaan en de Witterstraat. De Hoofdlaan heeft niet alleen een cultuurhistorische betekenis maar is een van de gezichtbepalende elementen in het groene frame van de stad. De overige groene hoofdstructuur is voornamelijk gegroepeerd rond het provinciehuis en langs de Rondweg. Hier is sprake van een kunstmatig landschap.

Het buurtgroen bestaat vooral uit particuliere beplanting en daarnaast uit boombeplanting die de openbare wegen begeleidt. De ligging van de wijk naast het historische Asserbos geeft uitstekend uitloop- en recreatiemogelijkheden.

Het beheer is eenvoudig vanwege de opzet van het openbaar groen zelf.

Zuiderpark

Deze wijk is tot stand gekomen in de jaren zestig. Het karakter van de wijk komt sterk overeen met het Westerpark.

De Sparrenlaan als ontsluitingsweg van de wijk is historisch groen met laanbeplanting van eiken. Een duidelijke groenstructuur is verder niet aanwezig maar door de ligging van de wijk pal naast het historische Asserbos wordt deze niet gemist.

Het buurtgroen in de woonomgeving is minimaal van omvang en beperkt zich voornamelijk tot de bermen. Het particulier groen zorgt toch voor dominant groen beeld.

Door de eenvoudige opzet van het openbaar groen zelf, is het beheer beperkt.

Assen Oost

Assen Oost heeft een ontwikkelingsgeschiedenis van 1900 tot op de dag van vandaag. Het is dan ook een aaneenschakeling van wijkjes en buurten. Begin 20e eeuw is gestart met eerst het 'Rode dorp' en vervolgens met het 'Witte- en Blauwe-dorp'. De 'Schildersbuurt', 'Oosterpark' en de 'Vogelbuurt' zijn ontwikkeld na 1945. Vervolgens is in 1960 gestart met 'Vredeveld' en 'Sluisdennen', in 1970 met Ameltherhout en in eind jaren negentig met Vreebergen. De Houtlaan is een buurt uit de 21e eeuw (2002-2005).

In de oude wijken is er nauwelijks sprake van een groen frame van formaat. Plaatselijk begeleiden boombeplantingen de ontsluitingswegen maar deze roepen geen beeld van lanen op: de ontsluitingsfunctie domineert. Uitzonderingen zijn delen van de Pelikaanstraat, Lonerstraat en de Steendijk.

De groene hoofdstructuur is hoofdzakelijk geconcentreerd rond het Amelterbos, het voormalige landgoed Valkenstijn en rond de hoogbouw, waar de beplanting aan het oorspronkelijke landschap herinnert. In de recentste wijken zijn oorspronkelijke landschapselementen gehandhaafd. Doorkijkjes verbinden deze wijken met het landschap buiten de stad. Er zijn nieuwe overgangen gecreëerd zoals fietspaden.

De cultuurhistorie is af te lezen uit oude verbindingen die door Assen Oost lopen. De Steendijk en Amelte zijn lanen die eeuwenlang de verbinding tussen Assen en Rolde vormden. De Lonerstraat is al net zo'n fraaie, oude route tussen Assen en Loon. De voormalige spoorlijn Assen-Rolde is nog zichtbaar langs het Ameltherhout, Vreebergen en de Houtlaan. Het buurtgroen in de oudere wijken (de Dorpen, Schildersbuurt) is stedelijk van aard en minimaal van maat.

In het Oosterpark is het buurtgroen geconcentreerd rond de waterpartijen. Het buurtgroen in deze woonomgeving is eveneens minimaal en heeft een stedelijk karakter. Toch oogt deze wijk groen door de afstanden tussen de gevels. Ruime grasbermen en boombeplantingen overbruggen deze afstand.

In Vredeveld is het buurtgroen gegroepeerd rond de hoogbouw. Het openbare buurtgroen is redelijk van maat en zorgt voor een groen uitstraling. Sluisdennen heeft een groene uitstraling mede door het ruimtegebruik en de overheersing van het particulier groen. Ameltherhout, Vreebergen en de Houtlaan hebben een duidelijk groene hoofdstructuur met veel particuliere groene dat de uitstraling van deze wijkjes in belangrijke mate bepaalt. De hoofdstructuur van de laatste vier wijken is op het oorspronkelijke landschap geënt.

Door de verschillen in inrichting zijn er ook aanzienlijke verschillen in het beheer van het openbaar groen.

In de oudere wijken is sprake van hoge grondwaterstanden waardoor er veel sterfte is onder de bomen.

Het centrum

Het centrum van de stad is niet op de tekentafel ontworpen. Dit gedeelte van de stad heeft een ontstaansgeschiedenis die zich uitstrekt over meerdere eeuwen. De Brink, de Gouverneurstuin en het voormalige landgoed Overcingel dragen het groene frame. Zij bepalen mede het groene gezicht van Assen. De Vaart en het Kanaal hebben potentie voor een versterking van het groene frame. Het intensieve ruimtegebruik in de rest van het centrum biedt weinig ruimte voor groen van formaat.

De Nieuwe Huizen, Brinkstraat, Gedempte Singel, Koopmansplein, Kruisstraat, Markt en Kerkstraat zorgen voor de groene dooradering van het winkelgedeelte van het centrum. Het Hughesparkje is een verborgen pareltje tussen de Vaart en de Alteveerstraat.

Het beheer concentreert zich vanwege het intensieve ruimtegebruik op goede, frequente verzorging van het aanwezige groen.

Loon, Witten, Anreep, Ter Aard, Rhee, Ubbena, Zeijerveld

De dorpen Loon en Witten hebben een zeer eigen structuur met sterke kenmerken. Deze eeuwenoude brinkdorpen zijn als het ware organisch gegroeid en tonen dan ook een sterke binding met het omringende landschap en de landschappelijke onderlegger. De brinken in de dorpen en de toegangswegen met hun laanstructuur bepalen de groene hoofdstructuur. Op detailniveau bepalen de onverharde bermen het gezicht van de dorpen.

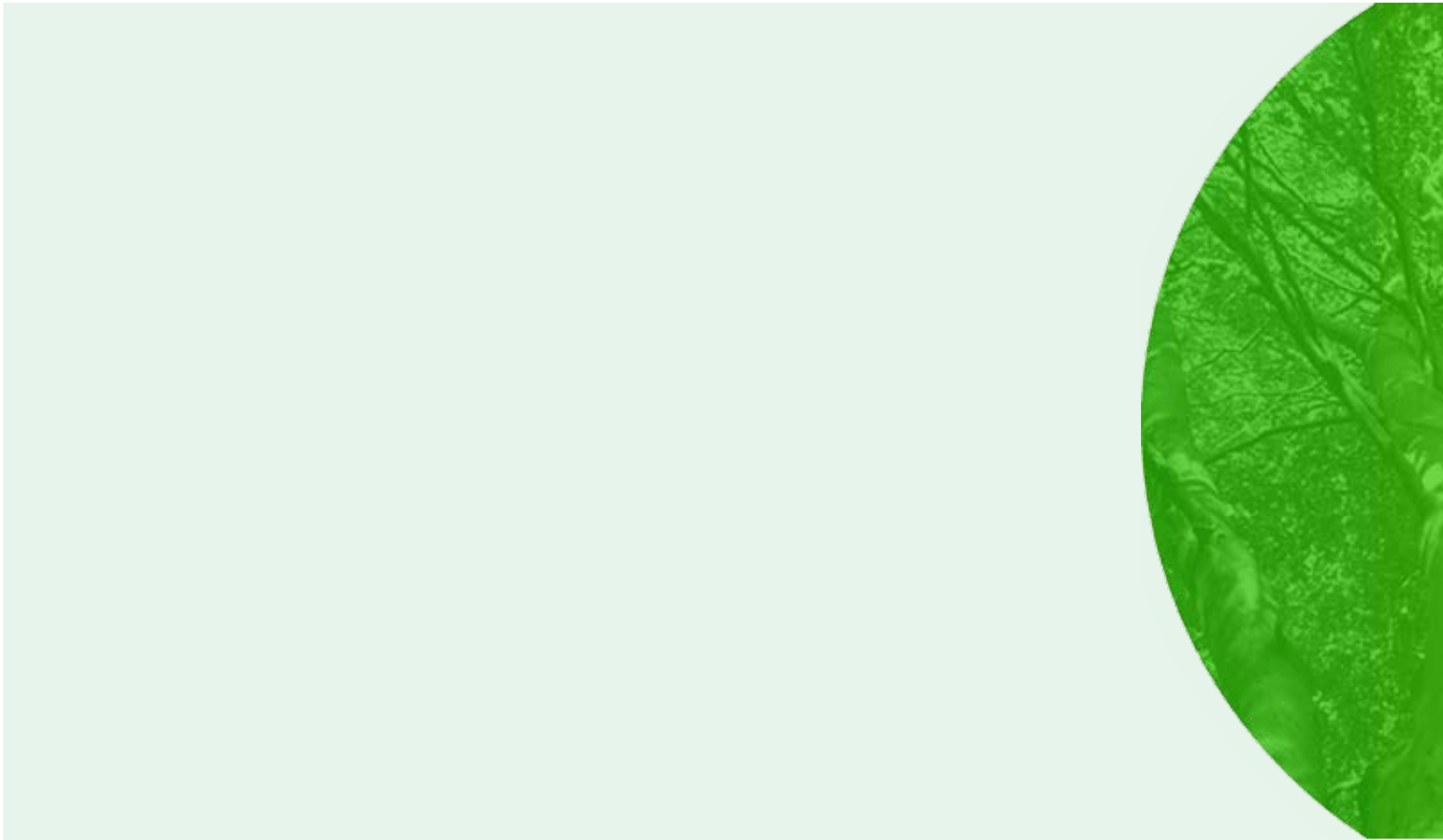
Rhee en Ubbena liggen langs de doorgaande weg Assen-Vries. Deze dorpen hebben geen karakteristieke groenstructuur. Dit geldt ook voor Anreep, Ter Aard en Zeijerveld.

Het beheer van het groen in de brinkdorpen en het overige buitengebied (onder andere Anreep) richt zich op het behoud van het oorspronkelijke karakter.

Kloosterveen

Deze wijk is nog volop in ontwikkeling en valt derhalve buiten deze beschouwing.

Bijlage II

Instrumentarium voor bescherming waardevol groen en bomen

Deze bijlage beschrijft in het kort de instrumenten die beschikbaar zijn om waardevol groen en bomen te beschermen.

Algemeen

Om waardevol groen en bomen te beschermen zijn op 3 niveau's beleid en instrumenten beschikbaar:

1. Landelijk: wetten (boswet, flora en faunawet, natuurbeschermingswet)
2. Provinciaal
3. Gemeentelijke bestemmingsplannen en gemeentelijke verordeningen

Voor het kappen van groen moet gecheckt worden op basis van welke regelgeving een ontheffing/vergunning nodig is.

1. Landelijke wetgeving

Algemeen geldt dat er geen ingrepen mogen plaatsvinden die in strijd zijn met wetgeving.

Voor groen zijn vooral de volgende wetten belangrijk: wet op de ruimtelijke ordening, natuurbeschermingswet, flora en faunawet, boswet.

Wet op de ruimtelijke ordening: Provinciale plannen zoals bijv. omgevingsplannen, moeten voldoen aan deze wet.

Natuurbeschermingswet: hiermee is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de Nederlandse wetgeving verankerd. Gebieden die onder deze richtlijnen vallen heten 'Natura 2000 -gebieden'. Ze vormen samen een soort Europese ecologische hoofdstructuur. (Drenthe telt 14 van deze gebieden waaronder in Assen het Drentsche Aa gebied en het Witterveld). Ook vallen onder deze natuurbeschermingswet 'beschermde natuurmonumenten' waaronder in Assen het landgoed Overcingel.

Wie in deze natuurgebieden/beschermde natuurmonumenten iets wil ondernemen dat de natuur kan schaden moet daarvoor een vergunning aanvragen bij de provincie. Daarnaast kunnen ook nog andere gemeentelijke vergunningen nodig zijn bijv. bouw-, milieu-, kapvergunning.

Flora en faunawet: Voor bomen geldt dat het kappen van bomen niet mag leiden tot verstoring van flora en fauna. Indien er een gerede kans bestaat dat dit wel het geval is moet een ontheffing aangevraagd worden bij het ministerie van LNV (bureau Laser).

Bijvoorbeeld: Indien sprake is van een kapaanvraag in een gebied met ecologische waarde, dan zal beoordeeld moeten worden in hoeverre de boom bijdraagt aan die waarde. Voor een boom waar bijvoorbeeld al jaren boommarters in huizen, kan in principe geen kapvergunning verleend worden.

Boswet: In de boswet is geregeld dat voor bosopstanden en bomen buiten de grens van de bebouwde kom Boswet (deze grens is anders dan bebouwde kom Wegenverkeerswet) een vergunning aangevraagd moet worden bij de provincie (bureau Laser). Dit geldt niet voor oppervlaktes kleiner dan 10 are, voor individuele bomen en bomenrijen van minder dan 20 bomen. Hiervoor moet een kapvergunning bij de gemeente worden aangevraagd.

2. Provinciaal beleid

In de provincie Drenthe geldt het Provinciaal Omgevings Plan (POP): het landschap als basis voor het omgevingsbeleid. Gemeentelijke bestemmingsplannen dienen het POP als basis te hanteren en moeten hun plannen ter goedkeuring aan de provincie voorleggen.

Wat betreft ingrepen in groen beschikt de provincie niet over een vergunningenstelsel, wel voert ze ontheffingen en vergunningaanvragen uit voor ministeries (zie ook 1).

3. Gemeentelijk beleid

Groenbeleid

Het groenbeleid in bebouwd gebied is grotendeels de verantwoordelijkheid van de gemeente.

De rijksoverheid geeft slechts hoofdlijnen aan.

Gemeentelijke plannen moeten mede worden beoordeeld op de consequenties die zij hebben met betrekking tot het groen. Het toetsingskader daarvoor is neergelegd in de groenstructuurvisie, bestemmingsplannen en de lijst met monumentale bomen. Bij planvorming kan dan in preventieve zin de het waardevol groen worden beschermd.

Op basis van de groenstructuurvisie moeten de onderdelen van het "groene" frame optimale bescherming krijgen in bestemmingsplannen. Ook moet onderzocht worden of het haalbaar is om monumentale bomen op de bestemmingsplankaarten te zetten.

Regelgeving ten behoeve van de bescherming van groen

Bestemmingsplannen.

In een aantal bestemmingsplannen is geregeld dat voor het vellen van bomen een aanlegvergunning is vereist. In waardevolle gebieden zal een aanlegvergunning slechts bij hoge uitzondering en onder strikte voorwaarden worden verleend. In situaties waarvoor geen aanlegvergunning kan worden verleend, dient een aanvraag kapvergunning op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening (A.P.V.) worden geweigerd.

Algemene Plaatselijke Verordening

Voor het kappen van bomen en beplanting is een kapvergunning nodig op basis van de A.P.V., paragraaf "het bewaren van houtopstanden".

Een kapvergunning kan worden verleend of geweigerd na afweging van belangen (tenzij er een aanlegvergunning nodig is en deze niet kan worden verleend). Algemene belangen voor de samenleving als natuurbehoud, cultuurhistorische waarde etc. worden afgewogen tegen het belang bij verwijdering van de boom.

Wanneer de gemeente een duidelijk groenbeleid heeft vastgesteld biedt dit een toetsingskader voor de beoordeling van de waarde van de boom voor de samenleving. Zo zal voor een boom die onderdeel uitmaakt van de hoofdgroenstructuur minder snel een kapvergunning worden afgegeven.

Op dit moment wordt beleid voorbereid ter bescherming van monumentale bomen en bomenstructuren. Dit beleid is eveneens bedoeld als toetsingskader bij de afgifte van kapvergunningen.

Bijlage III

Richtlijnen voor aanleg

Groen vervult vele functies in de openbare ruimte. Om tot een volwaardige, robuuste groenstructuur te komen zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd, gegroepeerd in :

1. inrichtingsvoorwaarden
2. ontwerpaanwijzingen
3. veiligheidsbepalingen
4. organisatorische kenmerken

Inrichtingsvoorwaarden

- o Groeiruimte: Om de beplanting en met name bomen goed tot hun recht te laten komen en kwaliteit te bereiken, zowel ondergronds als bovengronds. Met name wat betreft bomen en kabels en leidingen moeten we voorwaarden scheppen voor voldoende ruimte voor lange tijd.
- o Uitgangsmateriaal: Er wordt alleen gekozen voor 1e klas plantmateriaal en een goede voedingsbodem. het assortiment moet passen bij de plaatselijke omstandigheden (beschikbare ruimte, bodem, licht, klimaat) en geschikt zijn voor beoogde doel. Zie ook volgend item.
- o Vast assortiment: Per structurelement, gebiedstype wordt in overleg tussen ontwerper en beheerder een voorkeurslijst van soorten en de bijbehorende plantwijze opgesteld. Dit verhoogt de eenduidigheid, vergemakkelijkt de aanleg en het onderhoud (bijvoorbeeld snoeiwijze en inboet).

Ontwerpaanwijzingen

Eindbeeld

in een nieuwe situatie duurt het vaak jaren voordat groen het eindbeeld bereikt. Soms is de bebouwing en bestrating al weer aan een opknapbeurt toe. Het ontwerp- en inrichtingsproces moet er op gericht zijn het groen snel het gewenste beeld te laten bereiken. Dit is te realiseren door bestaand groen te handhaven, structuren al aan te leggen voordat wijk gebouwd wordt, en door grotere bomen** en planten aan te planten. Een systeem van wijkers en blijvers is geen goede oplossing. Dit vraagt veel extra inspanning (dunnen) en roept vaak weerstand op bij de bewoners

Goede gelaagdheid

We streven naar een qua gelaagdheid zo volledig mogelijke opbouw van ons groen. zodra de ruimte het toelaat wordt een bomenlaag, struik- en kruidlaag aangelegd. Als er minder ruimte is zoeken we een zo goed mogelijk alternatief. Bijvoorbeeld een struiklaag afplanten met vaste planten*** of bosplantsoen met een overgang van ruig gras naar berm of gazon

Kindvriendelijk

Speeltoestellen zijn kostbaar en beperken kinderen vaak in het uitleven van hun fantasie. We willen bewust het groen zo aanleggen dat het allerlei informele speelaanleidingen biedt. Met name bepaalde delen van het groen in de woongebieden moet uitnodigen om te spelen, hutten te bouwen e.d. Dit betekent het kiezen voor robuust groen, natuurvriendelijke oevers, het vermijden van giftige en stekelige soorten en het accepteren van extra slijtage!

Natuurlijke bermen

Er moeten meer natuurlijke bermen aangelegd worden op basis van natuurlijke (of nabootsing van) uitgangspunten ter plaatse (bijv. schrale zandgrond als bovenlaag in plaats van voedselrijke teelaarde). Natuurlijke bermen waar het kan en waar potentie is dat de berm schraal wordt/is. Dicht bij woningen/langs voetpaden willen we wel kiezen voor natuurlijke bermen, maar alleen bij oppervlakten groter dan ca. 50 m². Randen langs voetpaden en stroken grenzend aan tuinen worden intensiever onderhouden, bijvoorbeeld wat vaker gemaaid, om overlast te vermijden.

Water en groen

De combinatie water en groen spreekt bij zeer velen tot de verbeelding. Water en groen versterken elkaar. Bij het ontwerp proberen we dus altijd ruimte te zoeken om deze twee elementen te combineren om het gebruik, de beleving en natuurwaarde van het groen te vergroten.

** Goede ervaringen zijn opgedaan met het aanplanten van bomen maat 25-30 (= cm omtrek) met een onderlinge afstand van 10 meter. Kleiner is nog te iel en groter slaat moeilijk aan en krijgt daardoor een groeiachterstand.

*** Hier zijn goede ervaringen opgedaan in andere gemeenten (bijvoorbeeld Lichtenvoorde). Dit willen we daarom in Assen ook op beperkte schaal gaan uitproberen.

Veiligheidsbepalingen

Sociale veiligheid

Groen mag niet zorgen voor onveilige situaties. Dit betekent dat er geen onoverzichtelijke situaties mogen zijn door groen langs belangrijke verbindingroutes waarvoor geen alternatieve routes zijn. En in zijn algemeenheid houden burgers van open en half open groen, te dicht groen roept gevoelens van onveiligheid op.

Verkeersveiligheid

Groen mag niet zorgen voor onveilige situaties. Maar groen kan ook bijdragen aan de verkeersveiligheid bijv. doordat ze het verkeer afremt, het zgn. tunneleffect.

- *Bomen langs 50 km. wegen, obstakelvrije zone minimaal 0,6 m.*
- *Bomen langs 80 km. wegen obstakelvrije zone minimaal 4,5 m.*

*Deze zones passen we alleen toe in nieuwe situaties en met gezond verstand.
Als er weinig ruimte is en toch een groenstructuur gewenst is, zoeken we naar alternatieven*

(vangrails, verkeersremmers) die een obstakelvrije zone verkleinen en zo ruimte voor groen te creëren.

In bestaande situaties handhaven we de bomen i.v.m. tunneleffect.

Op plaatsen waar vaak ongelukken gebeuren, gaan we de bestaande situatie heroverwegen. (zie verder Brochure Bomen langs Wegen)

Giftige planten

Veel planten die gebruikt worden in het openbaar groen zijn in meer of mindere mate giftig. Er zijn ons hieromtrent echter geen incidenten bekend. De gemeente ziet hierin vooral ook een eigen verantwoordelijkheid van haar burgers. Anderzijds wil de gemeente haar inwoners niet nodeloos in gevaar brengen. Er wordt daarom een lijst opgesteld van de meest giftige soorten die in de toekomst niet of niet op risicovolle plekken (dieren, kinderen) zullen worden toegepast. Deze lijst zal worden gecombineerd met de voorkeurslijst met het vaste assortiment (zie inrichtingsvoorwaarden).

Organisatorische kenmerken

Ontwerp-> Beheer

In de ontwerpfase moet worden nagedacht en meegedacht over mogelijke knelpunten in het toekomstig beheer. Het gaat dan om zaken als beschikbaar materieel, kennis, slijtage, mogelijkheden bij vervanging en beschikbaar beheerbudget. Elk ontwerp moet op deze punten door de beheerorganisatie gecheckt kunnen worden.

Beheer -> Ontwerp

Beheer moet bewust zijn van de intenties van de ontwerper bij een bepaalde vormgeving of materiaalkeuze. Mocht het gebruik of misbruik aanleiding geven tot aanpassingen moet dit met een /de ontwerper overlegd worden voor tot ingrepen wordt overgegaan. Het periodiek, bijvoorbeeld na een aantal jaren, gezamenlijk evalueren van ontwerpen vormt een belangrijk middel om van elkaar te leren.

Integraal proces

De gemeentelijke organisatie moet dusdanig ingericht worden, dat het groen (bestaand en nieuw) vanaf begin van het planvormingsproces, tegelijk met andere vakdisciplines, mee wordt gewogen. De Raamnota Openbare Ruimte zal hiervoor een belangrijk kader zijn.

Bijlage IV

Verklaring van Assen

De Verklaring van Assen "Assen, stad met een hart voor groen"

De gemeenteraad van Assen heeft in 2004 uitgesproken dat de inhoud van de hierna genoemde verklaring onderdeel moet zijn van de groenstructuurvisie. De Verklaring van Assen is niet door de gemeenteraad vastgesteld. De waarden en de bescherming van de groene gebieden in Assen werd onderschreven, echter over de opsomming van de gebieden is men niet tot overeenstemming gekomen. Deze opsomming dient daarom als richtlijn/uitgangspunt maar is niet limitatief. De inhoud van par. 3.3.2. is het vastgestelde kader.

De gemeenteraad van Assen stelt vast dat

1. historische, monumentale groenstructuren een integraal onderdeel vormen van de Nederlands cultuurgeschiedenis en dat Nederland kan bogen op een unieke traditie van cultuurlandschappen waarin groenstructuren in stad en landschap bij uitstek het resultaat zijn van verweving tussen natuur en cultuur;
2. het in het verleden ontworpen en aangelegde groen van tuinen en parken, van begraafplaatsen, landgoederen en buitenplaatsen van uitzonderlijke betekenis is en een onmisbare bijdrage levert aan het behoud van de identiteit en diversiteit van het stedelijke en landelijke gebied van Nederland;
3. Assen zich profileert als "stad in het groen";
4. het monumentenbeleid in Assen zich primair op de bebouwing richt en niet op de historische groene structuur;
5. de landelijke overheid met de nota Belvedere een aanzet heeft gegeven voor het ontwikkelen van beleid voor monumentaal groen als integraal onderdeel van cultuurbeleid in het algemeen;
6. monumentaal groen om een integrale, interdisciplinaire en samenhangende benadering vraagt van onder meer eigenaren, beheerders, gebruikers, bestuurders, tuin- en landschapontwerpers, historici, stedenbouwers, architecten, ecologen, botanici en uitvoerenden (o.a. hoveniers, bosbouwers en stratenmakers).

De gemeenteraad van Assen is van oordeel dat

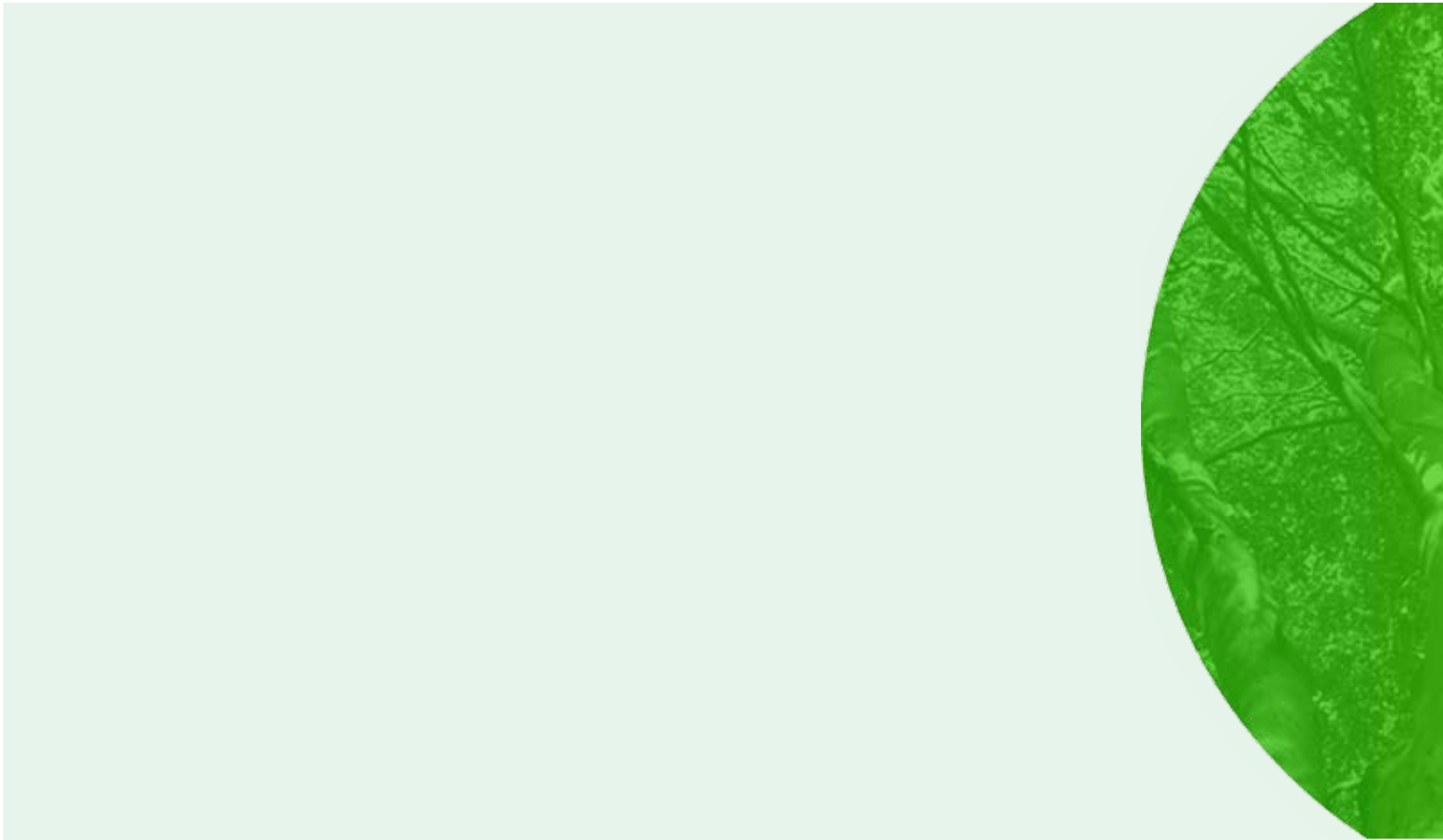
7. kenmerkende groene structuren behouden dienen te worden in de ontwikkeling van nieuwe bouw- en verblijfslocaties in Assen;
8. beheer en onderhoud van openbaar monumentaal groen onderdeel dienen te zijn van een ontwerpogave en structureel groenbeleid, waarin geschiedenis, continuïteit en nieuwe functies telkens zorgvuldig worden afgewogen;
9. bestemmingsplannen meer mogelijkheden bieden voor bescherming van cultuurhistorische kenmerken van de groenvoorzieningen dan nu worden toegepast.

De gemeenteraad van Assen spreekt uit dat

10. belangrijke cultuurhistorische groenstructuren in bestemmingsplannen beschermd dienen te worden middels een stelsel van aanlegvergunningen;
11. van tenminste de volgende groenstructuren een beheerplan moet zijn c.q. komen vanuit een integrale cultuurhistorische benadering en dat er voldoende middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering ervan:
  - Aafkes bosje
  - Amelterbos
  - Asserbos
  - Van Boeyen-oord
  - Boskamp
  - Brink
  - Gouverneurstuin
  - Twijfelveld
  - Haarbos
  - Joodse Begraafplaats
  - Park van Huges
  - Lariksbos
  - Noorderbegraafplaats
  - Overcingel
  - Recreatiepark Pittelo
  - 't Roege Stuk
  - Valkenstijn
  - Zuiderbegraafplaats
  - De drie vennen in Peelo (nabij Dillanden, Hofstukken en Wolvenveen)
12. cultuurhistorische lanen van vroegere toegangswegen naar de stad behouden dienen te worden;

Assen, oktober 2004

Bijlage V

Begrippenlijst

Beeld van het groen p. 14

Het uiterlijk van het groen

Bomen monumentaal

Status en extra bescherming die een boom krijgt op basis van gemeentelijk vastgestelde criteria.

Bomen waardevol

Status en extra bescherming die een boom krijgt op basis van gemeentelijk vastgestelde criteria.

Bomen beeldbepalend

Bomen die monumentaal of waardevol zijn zijn per definitie beeldbepalend: bepalen nadrukkelijk het beeld van de omgeving. Bomen zonder 'status' kunnen ook beeldbepalend zijn.

Bomen eerste grootte Bomen tweede grootte Bomen derde grootte

Bomen die hoger dan 15 m. kunnen worden.
idem 10 m. tot 15 m. hoog
idem tot 6 m. tot 10 m. hoog

Landschappelijke basisstructuur

De structuur van het (oorspronkelijke) landschap, ontstaan door mens en natuur.

Ecologisch beheer

zie natuurlijk beheer.

Groen

Bomen, beplanting, kruiden, grasvegetaties etc.

Cultuurlijk groen

Groen dat gecultiveerd gekweekt is en dat slechts in stand kan blijven door regelmatig beheer zoals schoffelen, maaien, snoeien etc.

Natuurlijk groen

Groen bestaand uit veelal inheems plantmateriaal en/of spontaan ontstane vegetatie; beplanting en kruidenvegetatie passend bij de grondsoort. Dit groen wordt veelal natuurlijk beheerd.

Natuurlijk beheer

Beheer gericht op de natuurlijke ontwikkeling van het groen en ontwikkeling van natuurwaarden. Ingrepen vinden plaats om het gewenste eindbeeld te bereiken met als uitgangspunt relatief weinig verstoring en geen gebruik van chemische middelen.

Nieuwe natuur

Nieuw aan te leggen of te ontwikkelen groen waarvan de natuurfunctie de belangrijkste is.

Natuurfunctie van groen

Functie als leefmilieu voor planten en dieren.

Natuurwaarden

Mate waarin een gebied of groenstructuur een natuurlijke waarde heeft

Stedelijk ecosysteem

Ecosysteem binnen de stadsgrenzen. Ecosysteem is functioneel stelsel van relaties tussen levende en niet-levende onderdelen van het milieu.

Cultuurhistorische verbinding

Groenstructuur die een functie heeft of had om gebieden of dorpen/wijken met elkaar te verbinden. Dit zijn groenstructuren waarin de geschiedenis van de stad of het landschap is af te lezen.

Ecologische verbinding

Verbinding tussen natuurgebieden.

Groene verbinding

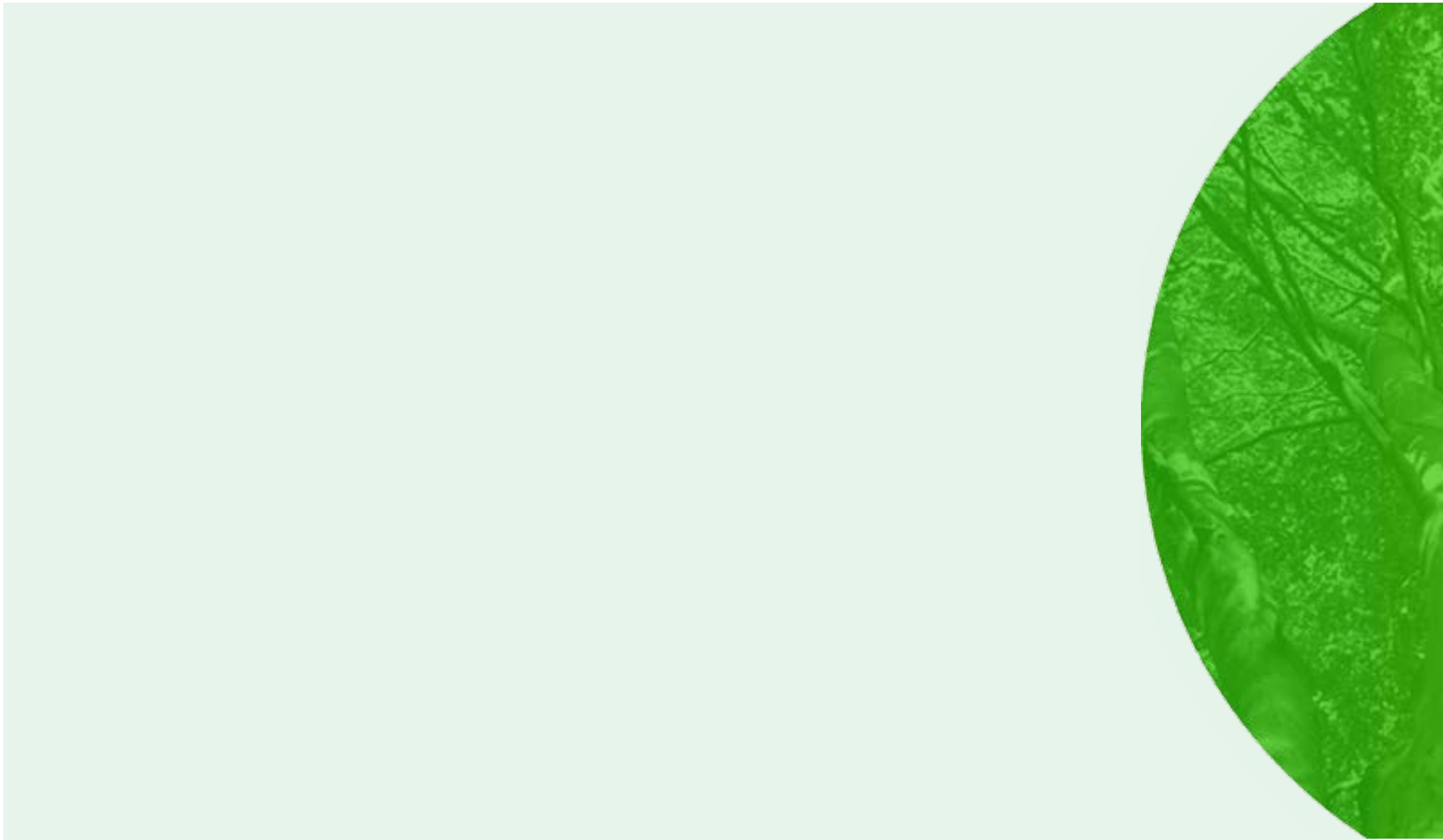
Verbinding tussen groengebieden.

Natuurlijke verbinding

Verbinding tussen natuurgebieden.

Wadi

Afvoersysteem van oppervlakte water met behulp van laagtes, greppels; waterafvoer door infiltratie in de bodem.

Assen is volop in beweging. De komende jaren moeten er ingrijpende beslissingen komen over de toekomst van de stad. Wat moet er gebeuren op het gebied van huisvesting? Welke voorzieningen moeten uitgebreid worden? Hoe moet de verkeersstructuur er uitzien? En zo zijn er nog meer vragen. Om een toekomstvisie voor het jaar 2020 te bepalen startte de gemeente Assen het proces ASSEN KOERST.

Het programma ASSER SCHOOL maakt onderdeel uit van Assen koerst. Het doel van de Asser school, is te komen tot een voortdurende kwaliteitsverbetering bij het ontwikkelen en het gebruik van de openbare ruimte. Dit heeft geresulteerd in het opstellen van de NOVELLE. De RAAMNOTA OPENBARE RUIMTE (in voorbereiding) is een verdere uitwerking van de Novelle. Onderliggende Groenstructuurvisie is uitwerking van de raamnota.

*opdrachtgever:
stuurgroep:*

*mw. R. Postuma, hoofd afd. Wijkbeheer
weth. H van Hooft
weth. R. Wiersema
dhr. S. van Midden (directeur dienst Werk)
dhr. G. Jager (dir. dienst Ontwikkeling)*

klankbordgroep:

*dhr. W. Antonissen, mw. M. van Lommel,
dhr. E. Hingstman, dhr. E. Lanooy, dhr. P. Gautier,
dhr. N. broekhuizen*

Ontwerp/tekst:

*mw. I. Roelfs
dhr. P. Talens*

Tekst bijdragen/advies:

*dhr. B. Boivin
dhr. T. van den Broek
Oranjewoud bv*

*dhr. J. de Vos
aXis strategie, beleid en management, Zuidlaren*

Vormgeving/productie:

dhr. M. Menger

Fotos/kaarten:

*Fotoarchief Gemeente Assen
dhr. F. Aikema
dhr. M. Menger
dhr. P. Talens*

